

چىچىك تۇغىلگن باغچە

شعرلر تۇپلىمى

محمد اسماعيل اويغون

محمد اسماعيل اويغون

چىچىك تۇغىلگن باغچە

شعرلر تۇپلىمى

قىسقه بيوگرافى:

مرحوم حاجى تۇختە اۇغلى محمد
اسماعيل اويغون ۱۳۷۲ يىلى
سمنگان ولايتى قۇش آسياب گذرىده
دنياگە كېلدى. مکتىبى آى بېك
لىسە سىده هجرى قوياش ۱۳۹۲ يىلى
توگتدى.
اويغون تورلى قىنچىلىكلر سببىلى
عالى اۇقوو يورتىگە كىرالمەدى.

چپک تو غیلگن باغچه

(شعرلر تویلمی)

محمد اسماعیل اویغون

۱۴۰۴ هـ.ش اکابیل

کتاب بېلگېلری

-
- شاعر: محمد اسماعیل اویغون
  - توغریلاوچی و تقریظ یازووچی: دکتور شفیفه یارقین
  - کتاب بېتلرینی ترتیبگه سالووچی: محبوب الله توران
  - مقوآ چیزووچی: ذبیح الله عزیز
  - نشر بیلی: ۱۴۰۴ ه.ش/ ۲۰۲۵ میلادی
  - نشر پیری: قدیمگی خراسان نشریاتی - کابل
  - سان: ۵۰۰
-

بسم الله الرحمن الرحيم

«چېچك توغىلىگن باغچه» گە سىياحت

تېلىمىز كۆپ يىللىك تورغونلىك، قالاڧلىك و قشاقلىك دورى (چمەسى ۳۰۰ يىلگە يىقىن دورا)نى باشدن كېچىرىپ، ۱۳۵۷-يىل دن باشلپ، قىتە اوياغانىش، قىتە كۆكەرىش، و قىتە اۋسىپ گللىش دورىنى باشلەدى. رادىو، تلوزىون، مجلە و جرىدەلر كىبى باسمە نشرىيات، تېلىمىز اۋسىشى گە كتە ياردم بېردى، اىنىقسە بالەلرىمىز و ياشلرىمىزنىنگ اۋزىبك آنە تېلىدە اۋلكە اىچكرى يا تشقرى سىدە تحصيل آلىش امكانىتى يوزەگە كېلگندن كىپن، اۋزىبك ادبى تىلى هم رواجلندى و آنە تېلىمىزدە توغرى سۆزلىش، اۋقىش و يازىش گە زمىن يره تىلدى. انترنت عامەلشگندن كىپن فىسبوك، انستاگرام، تويتىر يا ايكس، يوتىوب كىبى اجتماعى ترماقلر رواجلەنىشى، شخسى تشبثلر و فرهنگى اوپوشمەلر آرقەلى تورلى موضوع دەگى اۋزىبكچە كتابلر نىنگ باسلىپ چىقىشى، اجتماعى ترماقلردە ادبى گروهلرنىنگ تشكىل اېتىلىشى و بو گروهلردە استاذلر تمانىدن ينگى دن شعر و ادبىيات عالمى گە كىرىپ كېلگن شاعر و ادبىلرگە درس بېرىلىش و رهنمالىك كۆرسە تىلىشى ادبىياتىمىزنىنگ تابارە اۋسىشى گە سبب بۇلدى.

بوگونگە كېلىپ، ياش استعدادلى شاعرلرىمىز، حكايە و طنز يازووچىلرىمىز سانى آشىپ بارماقەدە. اىنىقسە تېلىمىزدە رومانلر يره تىلىشى، پارلاق ادبى كېلە جگىمىز گە اومىد توغدىرماقەدە.

تېلىمىز اۋسىشى و رواجلەنىشى اوچون سۇنگى ۳۰ يىلدە حكم سورگن حاكمىت كېرەكلى ياردم بېرمەى، حتا كە تورلى تۋسىقلرنى تېلىمىز و اېلىمىز اۋسىشى يۇلىدە قۇيگن بۇلسە-دە، كۆپ يىللردن بېرى، شخسى تشبثلر آرقەلى ينگى-ىنگى شعر، حكايە و طنز تۋپلملرى كېتمە-كېت باسلىپ چىقماقەدە. بىز

اېسە يىنگى-يىنگى ياش شاعر و يازووچىلارنىڭ ادب ميدانىگە كىرىپ كېلىشىگە گواه بۇلىپ توريپمىز.

اۋزبېك ادبياتى عالمى گە گۈزەل شعرلرى بىلن كىرىپ كېلگن استعدادلى ياش شاعرلرىمىزدن بىرى، مرحوم حاجى تۇختە اۋغلى محمد اسماعيل "اويغون" دىر. او ۱۳۷۲-يىلى سمنگان ولايتى، قۇش آسياب گذریده دنياگە كېلدى. مکتىبىنى آىبېك لىسەسىدە هجرى قوياش ۱۳۹۲-يىلى توگتدى. او، تورلى قىين ليكلر سببلى عالی اۋقوو يورتيگە كىرالمدى، اۋقىشىنى اېسە دوام بېرالمدى، قالدېرسە بىرار فرهنگى ساحدە ايش هم قىلمەدى. بىراق، بىراودە استعداد، اشتياق و اينتیلیش بۇلسە، ايستەگن ايشىنى قىلە آلر و خيال كۆرىنگن ايستك لريگە اېرىشە آلر اېكن.

اويغون دە شعر اۋقىش و شعر يازيش اشتياقى و آنە تىلى، يعنى اۋزبېك تىلىگە محبتى و تېنگرى ساوغە قىلگن استعدادى بار اېكن كە آنە تىلىدە اۋقىمەگن بۇلسە-دە، عالی تحصيل كۆرمەگن بۇلسە-دە، شعرنىڭ اېرتككە باى بۇلگن عالمىگە كىرىپ كېلدى و كىرىپ كېلگن بۇلسە-دە، بىر ايلدىرىم دېك كىرىپ كېلىپ، اۋزبېك ادبياتى و شعرى نىڭ گلزارىنى بىر زومدە ياروتدى. شعرنىڭ الهام پرىسى، او بىلن دىدار كۆرىشىدى و اونى گۈزەل الهاملرگە چۇلغ، يانیدە دايمي مهمان بۇلىپ قالدى. اونىڭ شعرگە، آنە تىلى و آنە يورتى گونەى توركىستانگە توشگن مېرى، يورەگىدە سۇنمس بىر چۇغ بۇلىپ، بوتون وجودىنى ايسىتدى، بىردىنگە اېسە آنە تىلىدە شعر يازەباشلەدى. او، شعرلىنى يازە باشلەگچ، بىر يۇللاوچى و استادگە ضرورتى بارلىگىنى سېزىپ، مېنىڭ شعرلرىمنى ياقتىرگىلىگى اوچون، مېنگە مراجعت قىلىپ، ياردم سۇردەدى.

«چېچك توغىلگن باغچه» گە سياحت / ج

مېن اېسە برچە ياش استعدادلى شاعر و يازووچىلرگە منت سىز ياردم بېرىپ كېلەياتىكېم اوچون، اونگە ھم رھنما بۇلىش گە وعدە بېردىم. مەن، ايكى-اوچ يىل دن بېرى، ھر بير شعرىنى فېسوك دە ترقە تېشى دن آلدېن كۆرىپ چىقەمەن و كوندن-كون گە اۋسىشى نى كۆرىپ، قووانەمەن.

مېن دن رھنماليك سۆرەگنلر و مېن اولرېنىگ حكاية و شعرلېرىنى سۆزمە-سۆز اۋقىب، سۆزمە-سۆز تۇغرىلېب بېرگن شاگردلېم سانى جودە كۆپ، بىراق برچە سېدە استعداد، اشتياق و تلاش يانمە-يان و بېردېك اۋسمەيدى، افسوس. بېرىدە استعداد بۇلسە دە، اشتياق و تلاش آزلىك قېلەدى؛ يەنە بېرىدە اشتياق و تلاش بۇلسە دە، استعداد يېتمەيدى يادە برچەسى يېترلى بۇلسە، رھنماليك نى توزوك اۋرگەنىپ، توزوك بجه رېش و بېرىلگن يۇلنمە دن تۇغرى بارىش گە چىدەم و كوچلرى يېترلى اېمەس.

اويغون دە انە شو چىدەم و كوچ ھم يېترلېچە بار. شونېنگ اوچون، اونگە رھنماليك قېلىش دن چرچە مەيمەن و ھر شعرى نى اۋقىب، تېكشېرىپ، كېرەكلى رھنماليك و مصلحت لېرىم نى بېرەمەن و او برچە كۆرستمە لېرىم گە عمل قېلەدى. قالە بېرسە، آز مدت دە اۋزېبېك يىنگى املاسىنى ھم اۋزلىشتېرىپ آلدى و قۇلېنگىزدەگى تۇپلېمى نى شو املاگە اساسلېب يازىپ، چاپ گە بېردى. حال بوکە كۆپلېب عالی اۋقوو يورتىنى بېتىرگن و اۋزېبېك تېلىدە عالی تحصيل آلگن كىشى لر بو املانى توزوك ايشلتنە آلمەيدىلر و (گە و دە)، (نى و نېنگ) قۇشىمچە لر اۋرېنىنى المىشتېرىپ يازەدىلر.

اويغون، شعر يازىش نى آق يا اېرکېن شعر يازىش بىلن باشلەدى و استە-سېكىن برماق ورنېنى ھم اۋرگەنىپ، تابارە اۋزلىشتېرىپ آلدى. بو تۇپلېم دە اونېنگ ۲۰۰ دن آرتىق آق يا اېرکېن شعرلرى ھمدە برماق ورنېدە يازگن تۇرتلېك لرى بېرلشتېرىلگن.

ابندى قولينگيزده گى "چېچك توغىلگن باغچه" تۆپلمى ده گى شعرلرنيگك شكل و مضمونى تحلىلى گه اؤتماقچى من. اويغون اؤز شعرلريده، گؤزهل اؤخشه تيش لر، استعاره لر، جانلنتيريش لر، بديعى عنصرلرني ياقىملى حس-تويغولر، اينجه تصويرلر و خياللر بيلن يوغىريب يازهدى. اونينگ كؤپل شعرلريده گؤزهل بديعى منظره لرني كؤره سيز و ياقىملى حس-تويغولريگه قؤشيله سيز.

اويغون وزن سيز و برماق وزن يده شعر يازيش ني تنله گنى اوجون، فارسچه گرامرى و فارسچه تركيب لر بلاسیدن قوتيلدى. اونينگ شعريده فارسچه گرامر قاعده لريگه بؤى سونگن حالت لرني آزدن- آز اوچره ته سيز. شونينگ دېك، تله ي گينه سوچه اؤزبېكچه ده يازيلگن شعرلرني كؤريب قووانه سيز.

او، سىلىق، يوشاق و گؤزهل اؤزبېك ادبى تىلى ده يازه آليش كوچى گه اېگه بؤلگن شاعرلردن بيرى دير. بو ادبى سىلىق اؤزبېكچه ني، بديعى تصويرلر و اينجه خياللر ينه ده گؤزهل راق و ياقىملى راق قيله دى. منه بو شعرگه قرهنگ:

كېچه لر،

ساچلرينگ سىتاريني چاله من.

ياقىملى نغمه سى گه،

آى و يولدوزلر،

اؤينه ي باشله يديلر.

قويده گى شعرده، شاعر بير مهيين شمال گه ايله نيش ني و سحر چاغى شبنم گل ني اوييش اوجون اېنگه ني دېك، او هم يارننگ گل گه ايلنگن يناعى ني اوييب، ساچى اؤرمانيني گېزيش ني آرزو قيله دى. يار قوچاغى دېنگيز بؤله دى و

«چېچك توغلىگن باغچه» گە سياحت/ ۵

شاعر اونگە چۆكەدى، يار كۆزلىرى دريا بۆلەدى و شاعر آلمە بۆلىپ اونگە
آقەدى. بولرلرنيگك برچەسى بديعي اؤخشەتيش و ايليق تويغولرلرنيگك افادەسى
دير. بئر نېچە بۆلەگيني اؤقيمىز:

تانگ سحر چاغيدە، اؤپگنى توشر
چېچك - ميسەلرلرنيگك يوزى گە شينم
مېنينگك يوره ككينه م، سېنى ساغينيپ
اويغاق كۆزلىرىم گە كېلتيرەدى نم

كاشكى رېيم مېنى يېل يرەتسەيدى
يناغينگك گلى نى بئر اؤپسم اېدى
قرا ساچلرلرنيگك نينگك اؤرمانين كېزيب
ايسيق قوچاغينگك گە بئر چۆكسم اېدى

گۆزەل كۆزلىرىنگك نينگك كېنگك درياسى دن
آى بېگيم، آلمەديك آقسم اېدى كاش
باغچه ميز نينگك چېچك لرى نى تېريب
سوت دېك آق بۇيىنىنگك گە تاقسم اېدى كاش
يا بو شعر:

كون باتر چاغى،

هوا ساوييدى.

شونده كۆنگليم قوشى،

و/دكتور شفقه يارقين

قوچاغينگ هورومى نى آرتيق راق ايسته يدى .

جانلتيريش صنعتى اويغون شعرلريده كۆپ اوچره يدى . اؤرنك لريگه دقتينگيزنى
قره ته من :

چمن جوده ساغينگن ،
آديم لرينگ سېسى نى .

*****

ييل كېلىنى - بهار ، هم ،
او گۆزه لنى كوته دى .
يۇلى گه ميسه توشب ،
اونگه چېچك توته دى .

بادام گلى اؤينه يدى ،
اېسين گيتار چالگنده .
تليپنه من ... يانيم دن ،
بېگيم اؤتيب قالگنده .

*****

ياغمير سووى نى ميسه ،
قولاغى گه تاقردى .
كۆز لريم درياسى دن ،
سېوگىلى يار آقردى .

*****

«چچك توغىلگن باغچه» گە سياحت از

كپەلك سېوگى سىنى ،
چچك لرگە سۇيله يدى .
يار باغ گە بارگنى دە ،
يشيل درخت كويله يدى .

*****

قووانچىم بولاغى گە
ايرىلىق ، تاش لر آتدى
يمان حالىمنى كۆريب
آي هم قىغوريب باتدى .

*****

شاعرىمىز سىمىنگان نىنگ آي بېك شەرى يشاوپچىسى دىر و بو شەرى تمثاليدە ،
اېركىن گونەى توركىستانى كۆريب توره دى . شونىنگ اوچون ، بات- بات آي بېك
شەرى آتىنى شەرلرئيدە تورلى شاعرانە تصويرلر بىلن تىلگە آلەدى . قويدەگى
شعرده ، ياردن ترەلگن هيد ، اېسىن قۇللىرى بىلن دريا تۇلقونلرئىنى سىلب ،
اۇرمانلر ساجىنى ترەب ، باغلر كېلىنى يعنى چچك لر بىلن كۆرىشىب ، شاعر
يشب تورگن آي بېك شەرىگە يېتب كېلەدى :

قوچاغىنگ عطرىنى ،
اېسىن قۇللىرى گە تاپشیر .
گونەى توركىستان نىنگ ،
يوكسك تاغلرئى دن آشيب ،
دريالرئى نىنگ ،
تۇلقونلرئىنى سىلب ،
اۇرمانلرئى نىنگ ،

ح/دكتور شفقه يارقين

يشيل ساچلرينى تره ب،

باغلىرى نينگ،

چيرايلى كېلىن لرينى كۆريب،

آي بېك شھرى گه كېلتىرسين،

گۆزھليم!

شعر عالمى كۆپراق معنوي عالم و خيال عالمى دير. اونده چين يشمده يوز بېرمه يىدىگن واقعه لر يوز بېره دى و كۆريلمه گن نرسه لر كۆريله دى. شونينگ اوچون، شعر نينگ اساسى، يالغان گه قوريلگن ديديلر و "از اكذب اوست احسن او"تى شعار و ضرب المثل قيلگن لر. آز شاعرلر عادى و كونده ليك تورموش نى شاعرانه تصوير بيلن ياروتگن بۆلسه لر ده، بخت گه ماس، ياش شاعر يميز اويغون، بات- بات كونده ليك يشم يوموش لرى و عادى واقعه لرينى شاعرانه تصويرلر بېرگن.

اؤرنك اوچون، اپرككلر ايش دن اويگه قيتيب كېلسه، خاتىنى قولى دن بير برداق چاى آليب ايچيشى عادى و ساده گينه حيات يوموشى گه كېره دى، بيراق هر شاعر هم اونگه شاعرانه توس بېريب، بونداق يازمه يدى:

كېچقورون اېش دن قيتگنيم ده،

مھرى نينگ چايى نى ايسته يمن.

يا ده ايرىلىق دن ناليمه گن شاعر تاپيلمسه كېره ك. بيراق بونداق شاعرانه تصويرلش هر شاعر گه ميسر بۆلمه يدى:

كۆزلريم دن بيراق بۆلگنده،

«چېچك توغىلگن باغچه» گە سىياحت / ط

نفس آلىشىم آغىر بۇلر .
قىغو بولوتى قنات قاقىب ،
يورەككىنەمدە ياغمىر بۇلر .

كېلىنگ شو شعرنى تۇلىقلىگچە اۇقىلىك ، نېگە كە اوندە انچه-مونچه دقت گە
ارزىرلى سادە تورموش نىنگ بدىعي تصويرلرنى كۆرىش ممكن :

تونلر نىنگ قرانغولىگى گە ،
بىرتە ياروغ چراغ اىستەيمىن .
يالغىزلىك قرانغولىگى گە ،
بىرتە آچىق قباغ اىستەيمىن .

كېچ قورون اېشدىن قىتگىم دە ،
مهرى نىنگ چايى نى اىستەيمىن .
قامتى مېن تال گە اۇخشش ،
آيىم چىرايى نى اىستەيمىن .
يورەگى دە سېوگى جۇشقىنى ،
كۆزى دە شىرىن رويا بۇلسە .
مېن اونگە شىدا يوسف بۇلىب ،
او مېن اوچون زلىخا بۇلسە .

كۆزلرىم دن بىراق بۇلگندە ،
نفس آلىشىم آغىر بۇلر .

ي/دكتور شفيعه يارقين

قيغو بولوتى قنات قاقيب،
يورە ككىنەمدە ياغمير بۇلر.

اويغون نينگ گۈزەل شعرلرى سېرەسىگە كىرگن بو شعرىدە، قرآن نينگ "نور"
سورەسىگە شاعرانە اشارە بۇلگن و يار كولىشىدە توركىستان ەركىن ليگى
تصويرلنگن:

قوش لر،
تانگ چاغى دە،
كۈزلرينگ قوياشىگە باقيب،
"ياغدو سورەسى" نى كويلەيدى لر.
تورلى چېچك لر و ميسە لر،
اريج لر و يشيل درخت لر،
بو سورەنى تكرارلەيدى لر.
مېنگە كولىب باققە نينگ دە،
گونەى توركىستان ەركىن ليگى ايستەگى،
كۈنگلوم دە،
يشنب آچيلەدى.

زمان بيلن اويغون يورە يليك و زمانيميز تىلى، تكلالوريسى، يوتوقلرى و آغير
شرايطى نى شعرلريمىزدە تصويرل كينگى نسلگە تاپشيره يليك، دېب كۈپ
مقالە لريم، تقرىظ لريم و تۈپلەم لريم باش سۈز يا باشلنمە لريده يازيب كېلگن من.
بو توصيە نى تۇغرى توشونمە گن شاعرلريمىز، فيسبوك، انستاگرام، انترنت و

«چېچك توغىلگن باغچه» گه سياحت /ك

باشقه زمانوي تكنالوژى گه تېگىشلى آت لر و اتمه لرنى قطار قىلىپ شعرلرگه كېلتىرىش بىلن زمانوي شاعر بۇلىش لرنى كۆرستگن لر. بو اېسه، نه فقط زمانوى ليك اېمس، بلكه شعري ذوق و لذتنى اؤلدىرىش دير. بىراق محبوب الله توران، سياره رحمانى، جميله ايتار و محمد اسماعيل اويغون گه اؤخشش تۇغرى توشونگن شاعرلرئيميز، شو آت لر و اتمه لرنى شاعرانه تعبيرلر بىلن شعرلرگه كېلتىرىپ، زمانئيميز تىلى دن بىر انگلمنى انگلتگن لر.
بىر نېچه اؤرنكنى بىرگه اؤقىيلىك:

سېنى،
كوندوزلر،
چېچكلر ديدار كۆرىشگنده،
و تون لر،
تېلفون گالرى سىده گى،
ارزىگولى چاغلر اېسده ليگى ده،
كۆره من.

*****

تېلفون گه قنچه كۆز تىكه ي،
بو يريم تون ده؟....
قۇنغىراق قىلىشىنگنى كوته من،
سوسىز مېسه، ياغمىرنى كوتگن دېك.

بابر بىر زمان لر بىر رباعى سىده يارى نىنگ كۆيله گىنى نامه بىلن بىرگه ساوغه آلگن
ابدى:

خطینگ بيله كۆنگله گینگ كه ارسال ایتینگ

قیغو بيله محتیم نی پامال ایتینگ

اول خط بيله خاطریم نی خورسند ایل،

بو كۆنگلك ايله كۆنگول نی خوشحال ایتینگ

(دریا در گوهر کتابی دن)

اویغون بوگونگی شاعر صفتی ده، یاردن بیر تاله ساچینی پاکت گه سالیب، پست

آرقه لی یوباریشی نی سؤره یدی:

ساچینگ تاله لرینی،

پاکت گه تشلب، پُست قیل .

بوتون یوره گیمنی،

ساغینچینگ اېگلله گن .

قهوه سؤزی بو بؤلک ده:

كۆزلرینگ قهوه سی دن،

كۆزه ل گینه م، ایچه یین .

خیال کیمه سی بیلن،

دریالرنی کچه یین .

*****

قهوه، اویقونی اوچیرگنی دېک، یارنینگ قهوه رنگلی کۆزی، باله لیک دوری دن

اؤتیب، بالغ لیککه بیته یاتگن شاعرنی سهوگی کوچی بیلن اویغاته دی:

«چېچك توغىلگن باغچه» گه سياحت/م

كۆزلرينگ ده گى اچيق قهوه،

كۆنگلومنى،

باله ليك اويقوسى دن اويغاتدى.

اۆزبېك، تورك و توركستان داعيه سى اويغون و اويغون گه اؤخشش ملي تويغولى

ياشلىرىمىز كۆنگلى ده ياروغ چراغ دېك نور ساچيب تورگن و كۆپ ياش

شاعرلىرىمىز شعريده تورلى اؤخشه تيش لر و تورلى مضمون لر بيلن اؤز عكسى نى

تاپگن. اويغون ده بو تويغو انچه كوچلى بؤليب، تورلى شكلده بيان اېتىلگن.

قويده بيرنېچه اؤرنك نى اؤقینگ:

باشى ده زرتاقى سى،

توركانه كۆرونه دى.

جانيم گه اؤت ساليش گه،

نازلى اورونه دى.

*****

آقشام، قوينىنگ باغى گه باريب،

تازه نفس آلهى حمل نى.

قوى سوره يين قېچاقى گۆزهل،

دوداغينگ دن تامگن عسل نى

*****

سېن اؤشه چيرايلى اۆزبېك قيزى سن

كۆرگنيم دن بهرى اويقوم نى آلدينگ

خيالىم باغى ده آديم تشله بان

كېچهلر قوينى ده تويغوم نى آلدينگ

*****

اېركين ليك قنات قافر،
توركستان آسمانى ده.
سېن هم كولىب كېله سن،
قوچاغيم قۇناغى گه.

*****

اويغون اوز شعرليده گوزل اؤخشه تيش لر، استعاره لر، جانلنتيريش لر، بديعي
عنصرلرنى ياقىملى حس-تويغولر، اينجه تصويرلر و خياللر بيله يوغىريب،
يازه دى، دېب اؤتدېم. بو تۇغرى سۆز، اما شو تصويرلر و اؤخشه تيش لر قىتە-قىتە
قىتە ريله دى و گاهيده "تكرار مكرر" بۆله دى.

اؤررنك اوچون، تورلى ژانرده گى كۆپ-كۆپ شعرليده اېسېن يا شمال، يارى
نينگ ساچى يا كه اؤرمان ساچىنى تره يدى؛ يارى نينگ ساچى گاهى سىتار،
گاهى گىتار، گاهى دوتار، گاهى پيانو بۆلب چالينه دى؛ يار كېلىشى دايم قوياش
كولىشى، تانگ آتېشى، كۆكلم فصلى باشلە نېشى، چېچك لر آچىلىشى، قوشلر
سىره شى بېلن؛ يار كېتىشى اېسه، دايم قرانغوليك يايىلىشى، جىملىك تېگره ك نى
قورشب آلىشى، آى كۆچىشى، كوز يا قىش اره ليغى (فصلى) باشلە نېشى، قىغو
بولوتيدن ياغمير ياغىشى؛ قوشلر سىره ش دن قالىشى كېى اؤخشمه لر بېلن
تصويرلنه دى.

بو تصويرلر، گوزل و بديعي دير البته، بىراق هر بير- ايكى شعر دن كېين
تكرارلنسه ده، "تكرار، دل آزار" دېگن لريدېك، دل آزار بۆله دى. اۇنىقسه موضوع
هم كۆپراق بير نرسه يعنى يار نينگ گوزل لىكى توصيفى، سېوگى، وصل و هجران
بۆلسه، اؤقوچىلر نينگ شعر دن لذت آلىشلىرى سؤنوب باره دى.

«چېچك توغلىگن باغچه» گە سياحت/اس

اويغون نينگ شعرلىرىدە نە يىلغوز موضوع و مضمون نينگ قىتە رىلىشى، تصويرلىر قىتە رىلىشى كۆزگە تىشلەندى، بىلكە وزن نينگ بىرخىل ليگى و تىكرارلەنىشى ھەم سىزىرلىرى دىر. اۋرنىك اوچون ايتماقچى بۇلىم، تۇرتلىك لىرى نينگ يوزدن ۷۰-۸۰ تەسى نينگ وزنى ۷ ھىجلىك دىر، اما اويغون نينگ اېنگ يىخى تامانى شوندا كە، اونگە بىر موضوع بىر قتلە يىخى توشونتىر بىلىب، تۇغرى رىھنماليك قىلىنسا دە، درحال اۋرگنەندى و عملگە ائىرەندى. مېنىنگ تۇسىم گە كۆرە آز چاغ دە نە فقط يىنگى موضوعلر؛ مثال اوچون اجتماعى واقىلەر، قىزلىرنىنگ اۋقىش و تحصيل آلىش دن محروم بۇلگن ليك لىرى، اقتصادى و تىنچ سىزلىك مەملىرى، ائىش سىزلىك و قشاقلىك دن مھاجرت گە يوزلنگن يورتداشلىرىمىزنىنگ آغىر احوالى، تاشقىنلر و بىر سىلكىنىش لىرى كىبى حادثەلردن ضرر كۆرگن انسان لىرنىنگ اچىرلى تورموشى، اجتماعى تېنگىسىزلىك، خاتىرلىرنىنگ حقوقى محرومىت لىرى و اېركىسىزلىكلرى كىبى موضوعلرنى شعرلىگە آلىب كىردى، بىلكە ۸ دن ۱۳ ھىجلىك كىچە وزىلرنى ھەم تۇرتلىك لىرى دە ائىشلەندى. بو ائىش، شعرگە بۇلگن اونىنگ سېوگىسى و شعرى و تىلىگە مەسئولىتىلى قرەشى گە چىن گواھ دىر.

اۋرنىك:

"رستم تىختى" يىنە - دە
گۆزەللىككە باى بۇلر
لبلرگە كولىگى قىتەب
دىللىر قىوانچ گە تۇلر

قورال - باروت اۋرنى گە

قلم حكىم سۇرەندى

ابلىمىز ھەم اويغانىب

ع/دكتور شفقه يارقين

ياوگه قرشى توره دى

ينه آنه يور تيم گه

اېركين ليك هيد ساچه دى

قىزلر مکتب گه تامان

ينه كوليب چاپه دى

يا بو شعرده استقلال بيره مى نى قىزلر نينگ مکتب گه باريشى گه باغلب، حاکم بولگن آغير شرايطنى عكس اېتتيره دى. شعرده نوستالژيک نرسه لر (قىزلر نينگ بيلرزىكلرى شيقير-شيقيرى، قوللريده كتاب كوته ريب، قووانچلى كوليش لرى) گوزه ل بديعى ليك بيلن تصويرلنگن:

معصوم قىزلر نينگ،

كوزلرى ده شيرين روياء،

دوداغلى ده كولگو،

بيلك لرى ده بيلرزىكلر شيقير-شيقيرى،

قوللرى توله كتاب،

و يوره ك لرى قورقوودن بوش بولگنده،

استقلاليمىزنى بيره م آله ميز!

هر مسؤوليت لى شاعرنينگ بورچى، اوخله گن خلقنى اويغاتيش؛ تورغون ليككه قالگن اېلنى حركت گه ساليش؛ اوميدى اوزيلگن اولوس گه اوميد بېريش و اولرنى بيرلەشيش گه چقىريش دير. اويغون بو بورچىنى تورلى شعرلريده بجرگن. قويده گى شعرلريده اوچ بيل دن بېرى خلقيمىز باشيگه توشگن آغير وضعيتنى

«چېچك توغىلگن باغچه» گە سياحت/ف

انگله تيب ، خلق نى بىر بۇلىش و توركستان نى قىتە قوريش گە چقىره دى . بىر - ايكى
بۇلەگى نى سىز عزىز لرگە تقدىم اېته من :

قرانغوليك چۇكردى

جىم - جيت تون پىكرى گە

آى قىغوريب باقردى

يورتنى ميز محشرى گە

جوده يمان مېش - مېش لر

قولاق لر گە يېتردى

خلقىمىز تۇدە - تۇدە

يورتنى ترك اېتردى ...

توركستان توپراغى نى

ياولردن آلىنگ ، اېلىم

غنىم لر يوره گى گە

قۇرقوونى سالىنگ ، اېلىم !

يا باشقه بىر شعرى دن بو بۇلك لر :

تورك چنارى يوكسك اېدى

تاله لرى نى كېسدى لر

هر بىرى گە آت لر قۇيب

ياولر ، مقصدگە يېتدى لر

اويقودن اويغانينگ خلقيم!

ينه بيرليك چاغى كېلدى

ياوولرئيميز رېجە تارتىب

توركوستان بغرىنى تىلدى

اويغون شعرلىرى حقيده كۆپ سۆزلەشىم و يازيشيم ممكن. قىسقه قىلىب
ايتماقچى بۇلىم ده، اويغون آز مدتده كۆپ شعر يازگن و يىخشى شعر
يازهياتگن ياش شاعرلئيميز سېرهسىگه كېرەدى. اونىنگ كۆپ شعرلئيده
اۆزبېك-تورك خلقى نىنگ سېسى اېشتىلەدى؛ ارمان-ايستك لرى اۆز عكسىنى
تاپەدى و شو بىلن بيرگه، اىلىق انساني سېوگى و سېزىلرلى گۆزەل حس-تويغولر
اۆقووچى يوره گى گە سىنگىب بارەدى.

بو تۆپلمنى مراق بىلن اۆقىشىنگىزنى ايستەيمن. بو شعرلر، سىزگە ياقەدى و بير پَس
بۇلسە- ده، سىزنى خيال و توش گە ايلنگن شعر دنياسىگە آلىب بارەدى، دېب
ايشانچ بىلن ايتىشىم ممكن.

جانە جان آنە تىلئيميز اؤسىب بارىشى، اۆزبېك ادبياتئيميز و شعرئيميز كون سەيىن
كۆركم راق بۇلىشى و اويغون گە اؤخشش شعرگە مشتاق ياش شاعرلئيميز سانى
كۆپەيىشى ايستە گى بىلن سۆزلرئيمنى توگتە من.

دكتور شفيعه يارقين

ستوكهلم / اكتوبر ۲۰۲۵

استادىم دكتور شفيقه يارقين گه:

برماغ لرى دن تامگن بيلم
 يشتندى يوره گيم باغى نى
 مېنىنگ يوزيم گه آجدى ينه
 شعريت كوركم قوچاغى نى

قنات بېردى ، اوچيب اۋته من
 ادب نىنگ يشيل گلزارى دن
 تازه نفس تنيم گه كيردى
 اۋزبېك تىلى نىنگ ايفارى دن

ادب سرين اۋرگتدى مېنگه
 كۋپ خطالريم نى كېچىرىب
 تشويق ، ترغيب كورستدى دايم
 بيلم بولاغى دن ايچىرىب

استادىمىز «شفيقه يارقين»
 تىلىمىز بختى گه بار بولسىن
 تىنمەى زحمت چېككن قۇللىرى
 آق ، قىزىل چېچكلرگه تولىسىن

۲

تانگ قناتینی قاقیب ،
پتوننی لر هید ساجیب ،
«کون خیرلی» دېب کېلدی ،
قویاش کۆزی نی آچیب .

پیل گیتارینی چالیب ،
بنفشه لر اویالیب ،
گۆزهل قیز پیشوازی گه ،
مېن چیقہ من گل آلیب .

تانگ نفسی اېسگنده ،
گل آچیلر چمنده ،
قوتلوغ او چره شوو چاغی ،
یار گه بۆله من بنده .

چای بیلن غزل یخشی ،
گل بیلن حمل یخشی ،
ناز قیلیب کېلسه یاریم ،
لبی ده عسل یخشی .

۳

تانگ چاغى شبنم تامردى ،
گۈزەل گللىر يىراغى گە .
مېن اېسە تىترەب ايتىلدىم ،
قىزگىنە نىنگ دوداغى گە .

قوش لىر ياقىملى كويلردى ،
چچك چىرايى گە باقىب .
مېنىگ يارىم ناز قىلردى ،
كۆكرەگى گە گللىر تاقىب .

مىين شمال اېسىب ، يىنە ،
جانىم نى تازە قىلردى .
گۈزەل گىنە مېنگە تمان ،
يويقە لىبى نى تىشلىردى .

تون لر، یولدوزلرنی تهریب،
قولاق لری گه تاقردیم.
آی دېک پارلاق یوزلری گه،
تانگگه چه حیران باقردیم.

کولگنی ده یوره گیم ده،
سپوگی کولیب اویغانردی.
آمو دریا تؤلقونله نیب،
تورکستانیم قووانردی.

كوز فصلى نىنگ قۇللىرى ،
آلتىن يىراق ساچه دى .
مېن سېوگن گۈزەل گىنە ،
ساچلىرىنى آچه دى .

حسنى گە قنچە باقسم ،
يورەك كىنەم تۇيمەيدى .
آلمە باغ قوچاغىنى ،
مېنگە آچىب قۇيمەيدى .

هر لحظه هم ايستەى من ،
رېم دن وصالىنى .
ساغىنچ بىلن سۇرەيمىن ،
دوداغى نىنگ بالىنى .

٦/محمد اسماعيل اويغون

هر كولىب باققن لرى ،
مېنگە جودە ياقەدى .
كۆزلىرى نىنگ تۇلقونى ،
دلنى آلىب آقەدى .

باشى دە زر تاقى سى ،
توركانە كۆرونەدى .
جانىم گە اۋت سالىش گە ،
نازلرى اورونەدى .

تونلر كۆزىم دن اويقو ،
آلىس-آلىس گە قاچكن .
قىز گىنە نىنگ خيالى ،
باشىم گە قنات آچكن .

۵

بو كۆركم چمن ده قويون
لشكرى نى تارتىب كېلدى
آق - قىزىل گللىرىنى اوزىب
قوش لرنىنگ بغرى نى تىلدى

ياغاچ لرنىنگ پىراغى نى
ساووق شمال تاراج اېتىدى
قرغەلر هم هجوم قىلدى
بلبل لر چمن دن كېتىدى

بخت نىنگ يشىل اۋتلاغى نى
قرا تاشقىن باسىپ آلدى
خېلى دن ايرىلگن جىران
بۇرى گە يېم بۇلىپ قالدى

تورک چناری یوکسک اېدی
تاله لری نی کپسدی لر
هر بیر گه آت لر قویب
یاو لر ، مقصد گه یتدی لر

اویقودن اویغانینگ خلقیم!
ینه بیرلیک چاغی کپلدی
یاوولریمیز رپجه تارتیب
تورکستان بغری نی تیلدی

۶

كولگىنگ و ياغمير تۇقنشسه
يېل اېسىب، كۆكلم بۇلەدى
طبيعت دلى آچىلىب
تېوهرك گل دن تۇلەدى

ياوايى قىزغىلداق يشنب
دلە چىرايى آرتەدى
سوسن و سنبىل لر كولىب
عشولەرى نى ساتەدى

آليس گە كېتكىن چومچوقلر
قَيْتە قنات قاقىب كېلر
ساجىنگ قىلن اۋرمانى دن
يىنگى باش پىنەلر تىلر

بولاققینه نینگ كۆزى دن
قووانچ ياش لرى آقه دى
هيدىنگ ترقلگن هوا ده
نفس آلىش هم ياقه دى

تانگ چاغى تامگن شبنم لىر
مىسه كۆزى دن آقه دى
يوشاق تيزه ننگه باش قويسم
آى كولىب ، مېنگه باقه دى

۷

سېن كېلگىن چمن سارى ،
گللىر تماشاسى گە .
كولىب -كولىب يىنە باق ،
كۈنگۈل تمناسى گە .

ساغىنچ ياش لرى تامسىن ،
دوداغىنگ پىراغى گە .
دايم گللىب ىشئەسىن ،
سېۋگى نىنگ قوچاغى دە .

ساچ لرىنگ نى توتىب ، مېن ،
كۈزلىم گە سورتەيىن .
قوۋانچ تياغى يىلن ،
قىغولر نى تورتەيىن .

کۆزلرینگ قهوه سی دن ،
گۆزهل گینه م ، ایچه یین .
خیال کیمه سی بیلن ،
دریالرنی کچه یین .

قیزیل گل لر بز می گه ،
تانگ ده مینی چقیرگین .
سپوگیم نی عمر بوی ،
یوره گینگ ده یشیرگین .

۸

سوو آقن اريغ لرده،
ينه ده، سوو آقه دى.
ميسه لر باش كوته ريب،
نرگس لر قاش قاقه دى.

سيراقي قوش لر كېليب،
قوشىغى نى كويله يدى.
گوزل گلرگه باقيب،
يوره گى دن سويله يدى.

ايستك لر ياغاچ لرى،
مېوه لردن توله دى.
بخت، نغمه سى نى چالسه،
آى و قوياش كوله دى.

سېوگى نىنگ اتى چاپر،
يوره گيم اوتلاغى ده.
يشنب - آچيله دى گل،
آي بېگيم نىنگ باغى ده.

اېركين ليك قنات قافر،
توركستان آسمانى ده.
سېن هم كولىب كېله سن،
قوچاغيم قۇناغى گه.

تانگ دە قویاش گە غنچه ،
كولىب ، كۈنگول آچه دى .
ساچى نى ترەب يارىم ،
ايفارى نى ساچه دى .

آلىس لرگە قلدیرغاچ ،
قناتى نى قاقە دى .
اوزاق دن توریب يارىم ،
مېنگە كولىب باقه دى .

بنفشه لرنى تېرىب ،
كۆكره گى گە تاقە يىن .
بۇيى شرشره سى دن ،
آلمه كىيى آقه يىن .

بال دېك چوچوك لى دن ،
نېچه موچچى آله يىن .
قوچاغى گە باش قۇيىب ،
عمر بۇيى قاله يىن .

۱۰

انچه يېلاردن بېرى ،
غم مېن گه اېشېك آچگن .
آى هم ياشىنىب مېن دن ،
اوزاق - اوزاققه قاچگن .

لحظه لريم قوياشى ،
قوانچ لرگه تۆلمه يدى .
اۋرمان ساچى نى ترەب ،
يوره ك آچىب كولمه يدى .

أيرىلىق سيقوولرى ،
اومىدىم نى اۋلدىردى .
كۈزىم نى دريا قىلىب ،
دلنى قان گه تۆلدىردى .

كاش! مېنى سېويب كېلسە،
غم، آت گە مېنىب قاچسە.
قووانچىم چومچوقلرى،
كۆك سارى قنات آچسە.

شوندا، لحظه لر گلى،
گۈزەللىك لر گە تۇلر.
دللىر نى افسون قىلىب،
يشنب-آچىلىب كولر.

۱۱

سېکین ، سېکین یؤل باسیب ،
بېگیم سفردن کپلدى
کولگی لری بیلن ، او
قیغو بغری نی تیلدى

ایسیق قوینی دن ساجیب
یاقیملی ایفاری نی
گۆزه للیککه بای قیلدى
بو ییل نینگ بهاری نی

دله دن چپچک تبریب
ساج لری گه تاقه دی
مهن قره گنده ، کولیب
عشوه بیلن باقه دی

گۆزه للیک دن تۆله دی
کولگنده بستانیمیز
دایما یشنب تورسین
گۆزهل تورکستانیمیز

۱۲

تېرمىلىب اېكىكى كۆزىم،
اېشىككە تىكىلدى.
گۆزەل توركستان اوچون،
يۈرەگىم سىقىلدى.

كېچە لىر خىالىم دە،
گۆزەلىم مېھمان اېدى.
سحر چاغى باقردى،
كۆزلىرى چۆلپان اېدى.

مېن سىلب اۋتەى، دېدىم،
اېسىن دېك، يىناغى نى.
آق-قىزىل گل يىشنەگن،
يۈزىدەگى باغى نى.

بىر نېچە گل اىستردىم،
دوداغى دن تېرىش نى.
گۆزەل يارىم يۇق دېردى،
قوچاغى گە كىرىش نى.

۱۳

كۆزىنگ كۆركم باغى دە ،
قنات قاقىب اوچىش نى ،
كۆنگلىم قوشى ايستەيدى ،
دوداغىنگ دن اۋپىش نى .

ساچ لرىنگ گىتارى نى ،
تونلر چالگىم كېلەدى ،
تىزەنگگە باشىم قۇيىب ،
دايم قالگىم كېلەدى .

تانگ شىمالى اېسگندە ،
قوياش قنات قاققندە ،
لىنىنگ دن بۇسە بېرگىن ،
گللر شىبنم تاققندە .

گل بۇلسە ، چمن بۇلسە ،
قۇلىم دە دوتار بۇلسە ،
مېن كويلەسم يورەك دن ،
يوزمە يوز دلدار بۇلسە .

۱۴

عكسىنگ نى ترقه تەسن مى دېب
تېلفون گە تىكلىب تورە من
فيس بوك نى قىتە ، قىتە آچىب
پروفائىلىنگ نى مېن كۆرە من

كوتىش چاغى نىنگ دىققەسى
ساعت بىلن تىنگ بۇلر اپكن
سېويب قالگن كىشى يورەگى
اىستك لر دن هم تۇلر اپكن

توناوگون عكسىنگ فىس بوكىنگ دە
محشرنى برپا قىلدى يەنە
يورەگىم نى نرگس كۆزلرىنگ
اۋزى گە شىدا قىلدى يەنە

سېنگه قنچه یره شرر اېدی
زر تاقی بیلن قیزیل کویلیک
کۆرگن قیزلر نینگ یوره گی ده
سېندېک بولیش اېدی بیر تیلک

مېنینگ یوره گیم هم ایستردی
یقین دن کۆریش نی قیز گینه
یومشاققینه قۇلینگ نی توتیب
یانینگ ده توریش نی قیز گینه

سېن اۋشە چىرايلى اۋزىپك قىزى سن
كۈرگىنىم دن بېرى اويقوم نى آلدىنگ
خيالىم باغى دە آدىم تشله بان
كېچە لر قۋىنى دە توىغوم نى آلدىنگ

تانگ سحر چاغىدە، اۋپگنى توشر
چېچك -مىسە لر نىنگ يوزى گە شبنم
مېنىنگ يوره ككىنەم، سېنى ساغىنب
اويغاق كۈزلىرىم گە كېلتىرەدى نم

كاشكى رىيم مېنى يىل يره تسەيدى
يىناغىنگ گلى نى يىر اۋپسم اېدى
قرا ساچ لر نىنگ نىنگ اۋرمانىن كىزىب
اىسسىق قوچاغىنگ گە يىر چۈكسم اېدى

گۈزەل كۈزلىرىنگ نىنگ كېنگ دريا سى دن
آى بېگىم، آلمە دىك آقسم اېدى كاش
باغچه مىز نىنگ چېچك لرى نى تېرىب
سوت دېك آق بۋىنىنگ گە تاقسم اېدى كاش

قرانغولیک چؤکردی
جیم-جیت تون پیکری گه
آی قیغوریب باقردی
یورتی میز محشری گه

جوده یمان میش -میش لر
قولاق لر گه بپتردی
خلقیمیز توده -توده
یورتی نی ترک اېتردی

قنچه سی یؤل گه چیقدی
طیاره گه آسیلیب
مظلوملرچه اؤلدی لر
آسمان دن ییقیلیب

یاونینگ اېتکن ظلمی گه
دنیا کولیب توردی لر
بیز دن مستند آلیب
تحقیر قیلیب کؤردی لر

ينگى ليك نينگ باشى ده
بىزنى ليلام قىلدى لىر
يرە ميز گە توز سېيىب
بغرىمىزنى تىلدى لىر

ينگى دوران باشلەنر
اويقوده قالمىنگ، اېلىم
قولاق لىر يىنگىزنى هم
كرلىككە سالمىنگ، اېلىم

توركىستان توپراغىنى
ياولر دن آلىنگ، اېلىم
غنىم لىر يوره گى گە
قۇرقوولر سالىنگ، اېلىم

یوره گینگ نی مېنگه بېر ، بېگیم ،
کۆزلرینگ ده سېوگی نی کۆره ی .
اۆزیم نی بخت لی بیلیب ینه ،
اېرکین یشب ، دوران لر سوره ی .

آقشام ، قۆینینگ باغی گه باریب ،
تازه نفس آله ی حمل نی .
قوی سۆره یین قېچاقی گۆزه ل ،
دوداغینگ دن تامگن عسل نی .

آدیم لرینگ نی استه راق قوی ،
شرپه سین ی ، اېسین ساتمه سین .
جان و دلیم گه عذاب بېریب ،
کیم لر قولاغی گه آتمه سین .

سېن بو چمن نینگ چیرایی سن ،
هر کیم گه کولیب ، قباق آچمه .
گل گه ، قرغه بېرالمس سېوگی ،
هر کیمسه گه عطرینگ نی ساچمه .

۱۸

باغيميز نينگ گللىرى ،
تانگ چاغى آچىلدى .
يارىم ساچ تره گنده ،
خوش هيدى ساجىلدى .

گل عشقى گه بلبل لر ،
يوره گى دن كويلدى .
گۈزەل بېگىم خيالى ،
قولايغىم گه سۈيلدى .

كپەلك قنات قاقىب ،
مرسلرده تونردى .
يوره گىم قوشى يىنە ،
او قوچاققە قۈنردى .

ارىغ دە تىنىق سوولر ،
كويىب ، كويىب آقردى .
گۈزەل قىز سوو بېتى دە ،
گل يوزى گه باقردى .

۲۸/محمد اسماعیل اویغون

شبم گه گل پیراغی ،
قوچاغی نی آچردی .
موچچی تیله گنیم ده ،
یار اویالیب قاچردی .

۱۹

قيش تونى قنچه اوزون ،
ايستك لريم توگنمس .
هر قنچه كه يالوارسم ،
بېگيم يوره گى كۈنمس .

كۈنگلى ده سېوگى موجى ،
كۈزى ده ناز بولاغى .
يىناغى ده يشنه يىدى ،
گۈزه لليك كۈركم باغى .

دېره زه ده توريب ، يار ،
تيشله يىدى دوداغى نى .
آليس دن قره ب مېنگه ،
آچه دى قباغى نى .

آپا قینه گوده سی ،
مرمردن یونیلگن دېک .
چیرای و یومشاقلیگی ،
کۆکلمدن تۆکیلگن دېک .

گل یوزی گه دل بېریب ،
بلبل زاری من ، مېن .
یؤلری گه تېرمیلیب ،
کۆپ بېقراری من ، مېن .

۲۰

تون لر نىنگ قرانغولىگى گە ،
بىرتە ياروغ چراغ ايستە يىمن .
يالغىزلىك قرانغولىگى گە ،
بىرتە آچىق قباغ ايستە يىمن .

كېچ قورون اېشدىن قىتگىم دە ،
مەھرى نىنگ چايى نى ايستە يىمن .
قامتى مېين تال گە اۋخىشش ،
آيىم چىرايى نى ايستە يىمن .

يۈرەگى دە سېۋىگى جۋشقىنى ،
كۈزى دە شىرىن رويىا بۇلسە .
مېن اونگە شىدا يوسىف بۇلىب ،
او مېن اوچون زلىخا بۇلسە .

كۈزلىرىم دن يىراق بۇلگندە ،
نفس آلىشىم آغىر بۇلر .
قىغو بولوتى قنات قاقىب ،
يۈرەككىنە مەدە ياغمىر بۇلر .

۲۱

كۆكلم كېلەدى قىتیب
باغ دە یشنه یدی گلر
یاغاچ یاله لری ده
کویله یدی کۆپ بلبلر

رستم تختی ینه -ده
گۆزه للیککه بای بۆلر
بلرگه کولگی قىتیب
دلر قووانچ گه تۆلر

قورال -باروت اۆرنی گه
قلم حکم سوره دی
ابلیمیز هم اویغانیب
یاوگه قرشی توره دی

ینه آنه یورتیم گه
اېرکین لیکک هید ساچه دی
قیزلر مکتب گه تامان
ینه کولیب چاپه دی

مېنگە قوچاق آچىب ، سېن
لبدن بېرەسن عسل
يىشنب آچىلەن -دە
بۆلەن فارەم حمل

اېسلم لرینگ بېرر عذاب ،
سېن گوزهل گينه م کېتمه گين .
حاليم بولر جوده خراب ،
سېن عسل گينه م کېتمه گين .

هندوکش نینگ يوکسک ليگی ،
کوکچه دريانینگ آقیشی .
سېن بيلن کۆپ گوزهل اېدی ،
آی بېگ گللری باقیشی .

سېن هر کوليب کېلگه نینگ ده ،
تويغولريم اويغانردی .
قلديرغاچ لر قنات قاقيب ،
يوره ککينه م قووانردی .

قوچاغينگ ميسه زاری ده ،
کېچه لر يانگيم کېله دی .
تانگ باغی دن گللر اوزيب ،
عشوه ننگه ساتگيم کېله دی

۲۳

چېچك عطرى نى ايسكه مه گين ،
بلبل كىبى مېن قىزغانه من .
تون لر ، توش لريم ده بولسه هم ،
شیرين اويقودن اويغانه من .

تانگ چاغى گل سىرى گه چىقمه ،
اپسین اۋپمه سین یناغینگ نى .
سحرلى قولى سیله مه سین ،
قىپ - قىزىل ايككى دوداغینگ نى .

كۈزگوگه كوليب - كوليب باقمه ،
سېوگىلیم ، تىنچىم نى بوزه دى .
يوره گىم گه اۋت ياقىب ینه ،
جان رشته لرینی اوزه دى .

كېلگىن ، قۇللىرىنىڭ نى مېنىگە بېر ،
بېرگە كېتەيلىك چمن سارى .
طىبعت قۇللىرى بېزەگن ،
او گۆزەل آنە وطن سارى .

سېوگى قۇشىغى نى كويلەسىن ،
آمو درىانىنىڭ تۇلقونلىرى
پېشوازىمىز گە اۋىنب چىقسىن ،
كوز فصلى ساچكن آلتونلىرى .

۲۴

قوياش اويغانمەيدى اويقودن
قوش لر كويلەمەيدى قۇرقوودن
باش كۈتەرەي دېدىم ، بۇلمەيدى
سېن سىز ، وحشت لى قرانغودن

آسمان قباغى نى آچمەيدى
كوز آلتىن رنگى نى ساچمەيدى
سېن سىزلىك دە ساختە كولسم هم
قيغولر يانيم دن قاچمەيدى

ياغاچ حسرت بيلن باققندە
خيل مه -خيل پىراق لر آققندە
آھيم يېتى آسمان گە يېتىدى
دردىنگ بغيريم گە ميخ قاققندە

چمن ، رعناسىنى ساغىندى
غزل ، معناسىنى ساغىندى
يورە ككىنەم اينتيقيب ، ينە
كۆزى شەھلاسىنى ساغىندى

۲۵

یوکسک درخت بوی گه،
یازدیم گۆزه ل آتی نی .
تانگ اویقوسی ده اؤپدیم،
لی نینگ نباتی نی .

تانگ ده بلبلر کولیب،
کویله دیلر چمن ده .
قیزغداق لر ایشیتیب،
اؤینه دی لر دمن ده .

آق - قیزیل گل گه قره ب،
کپلک قنات آچدی .
ساچی نی تره ب سنبل،
خوش، خوش عطری نی ساچدی .

گۆزه للیگی نی سوولر،
بلیغ لر گه سؤیله دی .
سهوگی نغمه سین اېسین،
جانی بیلن کویله دی .

بىر كېچە گۈزەل مېنگە،
مېھمان بۇلىب قالسىدى.
تون بۇيى قوچاغى گە،
مېنى اۋرەب آلسىدى.

۲۶

آسمان نینگ بوسه لری ،
قۇنه دی گل یوزی گه .
آی یوزی نینگ خیالی ،
پارله یدی تون کۆزی ده .

تورکستان اۆرمانی دن ،
اېسه دی مین شمال .
یاریم نینگ کولگنی ده ،
لبی دن تامه دی بال .

تاله -تاله ساچی دن ،
قویاش کولیب باقه دی .
گۆزهل قیزنینگ عشوه سی ،
جانیم گه کۆپ یاقه دی .

کپلک سېوگی سی نی ،
چپچک لر گه سؤیله یدی .
یار باققه بارگنی ده ،
یشیل درخت کویله یدی .

قرانغو تونلريم گه ،
گوزهل گينه م كهله قال .
يوره ك ده گي سبوگيم ني ،
يخشي گينه بيليب آل .

۲۷

مېنگە كولىب قرەسنگ ،
قوش دېك اوچىب كېلە من .
قوچاغىنگ گلزارى گە ،
آيىم ، كۈچىب كېلە من .

تون قۋىنى دە كويلەسنگ ،
"يارقىن" ئىنگ ناى -نايى نى .
كۈكرەگىنگە تاقە من ،
يولدوز ئىنگ چىرايى نى .

يوشاققىنە تىزەنگە ،
مېن قۋىيە من باشىم نى .
خوش لىك دن آقىزە من ،
درىا دېك كۈز ياشىم نى .

كېتسنگ كۈپ ساغىنە من ،
هر لحظه سېن گۈزەل نى .
بىر سۈرەى دېب يانە من ،
لېىنگ دەگى عسل نى .

عطرى نى ساجىب گللىر،
آچىلسەيدى باغىم دە.
رىم سېن گۈزەل قىزنى،
آتسەيدى قوچاغىم گە.

۲۸

کۆکلم فصلی تانگی ده،
یاغمیر سیم، سیم یاغردی.
گۆزهل یاریم باقیشی،
یوره گیم نی یاقردی.

یاغمیر سووی نی میسه،
قولاغی گه تاقدی.
کۆز لیریم دریاسی دن،
سبوگیلی یار آقردی.

تورکستان باغ لری ده،
قوش لر قنات قاقردی.
مینگه تمان یار گینه م،
کاکل قاقیب باقردی.

اریغ بوی گه باریب،
یوزین سوو گه کۆرردی.
نازی نی مینگه ساتیب،
قباغ آچیب تورردی.

آتیم نى توتیب ینە ،
گاه مېنى ھېقىرردى .
لبى ضیافتى گە ،
بیرار تون چقىرردى .

اپسلم لرى قالدی -یو ،
یخشی دوران لىر بیتدی .
گۈزەل قیزنى تقدیری ،
غربت گە آلیب كېتدی .

۲۹

یئگی یبل ییتیب کپلدی،
آق، قیزیل گل آچیلدی.
گۆزهل قیزلر کولیشیب،
یوره گیم نی سوو قیلدی.

بیری سی آچکن چیرای،
اپککی یوزی خوددی آی.
جانیم گه اؤت یاقه دی،
ناز، عشوه گه انچه بای.

ساچی بپلی دن اوزون،
عطری قیلده دی افسون.
کؤکلم خوش هواسی نی،
ینه اېته دی افزون.

تورلی چپچک لر تېریب،
دوگانه سی گه بېریب.
مېنگه کولیب باقه دی،
قلیم توری گه کېریب.

هوشىمنى آلدى كۆزى،
بال كىيى شىرىن سۆزى.
خىالىم آسمانى دە،
پارلەيدى گۆزەل يوزى.

قوياش جىم گىنە باتسىن،
گل شىنم سووين تاتسىن.
گۆزەل سېوگىلىم بىلن،
تونىم توگب، تانگك آتسىن.

۳۰

بیل کبلینی -بهار هم ،
او گۆزهل نی کۆته دی .
یۆلی گه میسه تۆشب ،
اونگه چیچک تۆته دی .

بادام گلی اۆینه یدی ،
اپسین گیتار چالگنده .
تلیپینه من ... یانیم دن ،
بېگیم اۆتیب قالدگنده .

تانگ یاریشگنده ینه ،
قوش ، چیچک اویغانه دی .
"خیرلی کون "دېگنده ،
یوره گیم قووانه دی .

چومچوق لر قنات قاقیب ،
هر تمان گه اوچه دی .
خیاللری کولگنده ،
باش دن هوشیم کۆچه دی .

توشيم ده چقيره دى ،
يناغى نينگ باغى گه .
محكم توتيب آله دى ،
مهړلى قوچاغى گه .

كېل، گۈزەل اۋزبېك قیزی،
ینه طبیعت كۆلسین .
میسەلر باش كۆتەریب،
دلەلر گل گە تۆلسین .

چمن جودە ساغینگن،
آدیملرینگ سېسىنى .
یورەك كینەم ایستەیدی،
قرا ساچینگ ایسىنى .

قرا توندە ایزلەیمن،
سېوگیلم، آی یوزینگنى .
كۆرەى دېب یالوارەمن،
اېككى نرگس كۆزینگنى .

سېن بۆلمەسنگ، گۈزەلیم،
بهار، بهار اېمس -دە .
بنفشە دن ترقلگن،
ایفار، ایفار اېمس -دە .

كېل ، گۈزەل اۋزىك قىزى ،
بھارىم ، بھار بۇلسىن .
كۈكسىم دەگى بۇش يورەك ،
سېۋگى گلى گە تۇلسىن .

۳۲

كېلىشىنگ ايستك لرى ،
گلله یدی اوئی لریم ده .
دايم آتینگ ینگره یدی ،
گۆزه لیم ، کوی لریم ده .

آلتین - کوموش دن یاتاق ،
سېنگه توزه ته ی ، بېگیم .
دنیا قووانچ لری نی ،
سېنگه اوزه ته ی ، بېگیم .

اوزون قرا ساچینگ نی ،
ساغینچ بیله آچه یین .
برماغیم بیله تره ب ،
خوش عطری نی ساچه یین .

قۆینینگ گۆزه ل باغی ده ،
ینگى اویه قوره یین .
اۆزیم نی بخت لی بېلیب ،
یخشی دوران سوره یین .

توركستان توپراغى نى ،
گلشن كىبى توزه يليك .
كوچ و بيرليك ده ياونينگ
تاميرى نى اوزه يليك .

خلقىمىز بيله كولىب ،
بىرگه ليك ده يشه يليك .
باغ تىكانى نى اؤريب ،
گل دن قالين توشه يليك .

۳۳

كۆزلرينگك دريا سى گه ،
دل قوشى چۆمىله دى .
تىنچىم كېمە سى چلقىب ،
موجى گه كومىله دى .

تون بۆيى كۆزلريم دن ،
اويقولريم قاچه دى .
كولگولرينگك خيالى ،
ابشىگىم نى آچه دى .

ابسلم لرينگك آتى ده ،
هر تمان گه چاپه من .
هجران صفى نى بوزىب ،
وصلينگك يؤل تاپه من .

يوره گىم نى ابزه دى ،
يالغىزلىك سيقوولرى .
كۆزلريم دن آقه دى ،
اىستك لريم سوولرى .

سېنگە مېن ايشانە من ،
تانگ چاغى ياغدوسى دېك .
قېتە كولىب كېلە سن ،
كۆكلم نېنگ كۆزگوسى دېك .

۳۴

آقشام لرده، آی بیگیم،
دېره زه دن باقه من.
کېلشینگ اومیدی نی،
کۆزلریم گه تاقه من.

سېن سیزلیک ده قناری،
دلی دن کویله مهیدی.
کپه لک سېوگی سی نی،
گللرگه سؤیله مهیدی.

تانگ ده قویاش یاغدوسی،
گل قۆینی گه چؤکمهیدی.
اېسین، بؤسه یاغمیرین،
میسه لر گه تۆکمهیدی.

توش لریم نی ایتسم -ده،
آمو دریا کولمهیدی.
تعبیرین ایتیب مېنگه،
قوانچ لرگه تولمهیدی.

چمن گۈزه لليگي گه ،
يوره ك قوشى باقمه يدى .
سېن سيزليك ده كوكلم هم ،
مېنگه تنى ياقمه يدى .

كېل ، طبيعت يره تسين ،
هر ياق ده چيراي ليك نى .
قيز غلداق لر كوليشيب ،
قىلسين اېر كه تاي ليك نى .

بختيميز آسمانى دن ،
قرا بولوت لر كۈچسین .
قسمتيميز لوحى دن ،
ايرىلىق آتى اۋچسین .

۳۵

یاووز، باستیریپ کېلدى
آنە توپراغیمیزگە
معصوم لرنى اۆلدیردى
جنت دېك باغیمیزده

دله لرنى سوغاردى
شهیدلریمیز قانى
تاش-توپراقه كۆمیلدى
آنە جان لر ارمانى

كېلینلر قولى ابدى
قیزیل، خینه رنگى دن
کیا وونى توتیب آلدی
غنیملر نیرنگ بیلن

ظلم زنجیری نى اوز
باتورسن، آزاده سن
باش اېگمه گین قول لیککه
تورک و تورانزاده سن

اويغانگن لر ، اويغاتسين
غفلت ده گي ملت نى
قۇليردن باي بېرمه نكيغز
كېلگن يىخشى فرصت نى

۳۶

اوکه جان! سلام بېرمه ی،
جانیم گه آلاو یاقمه
یوزمه یوز بؤلگه نینگ ده
بېگانه لر دېک باقمه

تیلینگ نی تبر قیلیب،
اومید درختین اورمه
یالغانچی لر یانیده
اوکه جان، کولیب تورمه

بیزنی اجره تیش اوچون
اولر یالغان لر توزر
دیدی لر که: بېرنی سوو
آدم نی آدم بوزر

پکه لهیدی شوق بیلن
فتنه اوتی نی تبر-تبر
اؤزینگ گه کپل، اوکه جان
بؤلمه سه کؤپ کویه میز

۳۷

قلم ، قلم قاش گىنەم
كېلەدى يىواش ، يىواش
نظر سالمەى اۋتەدى
او گۈزەل ، يورەگى تاش

يشىل بۇيى دېك اونىنگ
صنوبر چمن دە يۇق
بەبە ، بوندەى عشوہ -ناز
ينە ھېچ سمن دە يۇق

ساغىنەدى گۈزەلنى
تونلر چۇلپان كۈزلريم
كون آشيب كۈپەيەدى
ايتالمەگن سۈزلريم

قۇل ، اياغيم تىترەيدى
چىرايىنى كۈرگن دە
دوگانەسىنى كوتىب
محلە دە تورگن دە

٦٢/محمد اسماعيل اويغون

گل عطری نی ایسکه سه
قیزغه نیب ، لال قاله من
یپل اونی قوچاغله سه
تیل نی تیشلب آله من

۳۷

وفا شبنمى تامر
لبى نىنگ پىراغى دن
بى قرارلىك اېسەدى
يورەگى نىنگ باغى دن

گۈزەللىك ياغدولرى
يوزى دن ساچىلەدى
كۆركم گىنە قوينىدە
چېچك لىر آچىلەدى

باقىشى درياسى دن
سېۋىگى تۇلىب آقەدى
قۇشە قاشىنى دايم
كولىب، كولىب قاقەدى

هر كون يۇلى دە توريب
مېن ايتتىقىب كوتە من
قۇللىرىم گە گل آلىب
گۈزەل قىز گە توتە من

٣٩

كۆپدن بېرى كۆرمەدېم
چېچك يوزىنگنى، بېگىم
خيالىم گە نور ساچگن
ايككى كۆزىنگنى، بېگىم

تون اېشىگىن آچكندە
تېلب توره من سېنى
اوميد باغىن سوغارىب
توش دە كۆره من سېنى

هر كون كۆچه نىگ دە، سېنى
كوتە من ارمان بېلن
اېشىگىنگنى آچمە يسن
بىر لطف و احسان بېلن

بىر مرتە گۆزەل گىنەم
دېرەزە نىگنى آچىب تور
سېن سىزلىك دە غم چېككن
بو تېلبە حالى نى سۆر

۴۰

باشىنگگه قىغو ياغسه
يانىنگ دن دۋستىنگ كېتر
قرانغوليك چۈككندە
سايەنگ سېنى ترك اېتر

چۈنتەگىنگ بۇش بۇلگندە
حالىنگنى كىمسە سۇرمس
بىرگىنە سلام بېرىب
دۋست دېك يانىنگدە تورمس

رفاقت بازارى دە
پول سىز ، اياغنى قۇيمە
طعنه لرین اېشىتىب
"اويغون" ، قىغوريب كۇيمە

ايسىق نانىنگ پىشىگندە
هر كىم كېلەدى اۋزى
بال دن شىرىن بۇلەدى
اولرنىنگ ياغلىق سۇزى

٤١

هر اېرته كؤچه ميزدن
اؤينب، كوليب اؤته سن
اريقچه نينگ بؤيى ده
دوكانه ننگنى كوته سن

آيفونينگ ساعتى گه
قيته قيته قره ي سن
شوقيم نينگ تاله سيني
گؤزهل گينه م، تره ي سن

ناز بيلن آرتيره سن
محلله چيرايى نى
كؤرگن كيشى دلى ده
كؤزينگ تاپر جايى نى

درخت ياله لرى دن
مېوه سيني تېره سن
غنچه لينگنى آچيب
يوره گيم گه كيره سن

بۇيىنىگدە گى مىنچاق دېك
سېنگە يقين بۇلسە يىدىم
يىناغ لرىنگ دن اۋيب
قووانچ لركە تۇلسە يىدىم

٤١

گلشن دېک يورتيميز ده
گل، عطريني ساچردى
تانگ چاغى اېسين اېسيب
کونگوللرني آچردى

اوتلاق ده تينچ گينه
اؤينه شردى جيران لر
تولقون له نيپ بارردى
يوره ک ده گي ارمان لر

ياش ييگيت لر بيرله شيب
تونگي مجلس قورردى
قشاق لرنينگ حالي ني
باريب، دايم سؤرردى

يورتى ميز ده محبت
همه گه ارزان اېدى
باي لر بيلن غريب لر
قانون ده يکسان اېدى

اوى ده، كوى ده، ابركىن لىك
قناتى نى قاقردى
گوزەل قىزلر لىبى دن
عسل دېك سۇز آقردى

۴۲

یاز فصلی نینگ تانگی ده
غنیم لر یتیب کهدی
هر یاققه باروت یاقیب
وحشت نی برپا قیلدی

خلقیمیز بیلکه سی گه
مینگن لر قاچیب کهدی
ییکیرمه بیلیک دولت
تویدن چیریب، بیتدی

خلققه وعده لر بیریپ
اؤز لری عیش سوریش ده
الده یدی کبله میز دهب
یا کؤکلم یا که قیش ده

اویغانیش دوری کهدی
اېندی ایاققه تورینگ
سیاست نی اؤرگه نیب
ینگى دن دوران سورینگ

ينە توغرى يۇل تاپىنگ
تورك لرنىنگ دنياسى گە
اېل نىنگ قۇلى نى توتىب
قۇشيلىنگ روياسى گە

۴۳

کولیب - کولیب قره‌ی سن ،
خیالیم کؤزگوسی گه .
مېنى اۋرەب قوچە سن ،
تون لر قرانغوسی دە .

نازنین آياققينه م ،
سۋزی تاتلی عسل سن .
سېوگی نینگ عالمی دە ،
بیرته گینه گۈزەل سن .

کۈزلریم گلزاری دە ،
یشنب تورگن ریحان سن .
گۈزەللیک نینگ یورتی دە ،
آی بیکە سن ، سلطان سن .

عمر بۋیی کوتیلگن ،
یورەك دەگی تیلک سن .
بختیم آچیلیشی گه ،
جودە ، جودە کبرەك سن .

كېلگىن ، سېوگى قوياشى ،
باشىم گە ياغدو ساچسىن .
اىستك لىرىم گە قۇشىل ،
تشوئىش لىرىم ھىم قاچسىن .

وفا گلى ىشنىسىن ،
سېوگىمىز قوچاغى دە .
قووانچ ، ھىدىنى ساچسىن ،
اىستە گىمىز باغى گە .

۴۴

سېن سيزليک ده قویاش هم
یاغدوسی نی ساچمه یدی
یوکسکلیک لر ده قوشلر
قناتی نی آچمه یدی

بهار کولیب کپلگنده
دلهر رنگ ساچمه یدی
گللر لیب تولدیریب
کولگولر گه آچمه یدی

قوانچیم بولاغی گه
أیریلیق، تاشلر آتدی
یمان حالیم نی کوریب
آی هم قیغوریب باتدی.

سپوگی نینگ درختی نی
ایسته گیم سوغاره دی
تونلر یوره گیم قوشی
سپنگه اوچیب باره دی

كېلمە سنگ ھەم قىز گىنە
يۇلېنگ گە كوز تىكە من
كۈنگىم نىنگ مزارى دە
وفا گۈلېن اېكە من

۴۵

سېن ،
قیسی باغده یشنه گن چیچک سن ؟
که هر بیر دن ،
هیدینگ کپله دی .
اما تپوره ککه هر قنچه باقسم ،
کۆرونمه ی سن .
گاهی ده ،
آی گه اوخشه ته من سېنی ،
لپکن ،
آی نینگ ایسی یوق .
یوره گیم ده ،
حس اېته من سېنی .
تپوه رگیم ده سن ،
کپلگین یوزمه یوز ،
اېسیم نی اوغیرله گن گۆزهل !

اېركين ليك

معصوم قىزلرنيڭ ،
كۆزلىرى ده شيرين رويا ،
دوداغلىرى ده كولگو ،
يىلكلىرى ده بيلرزيكلر شقىر-شقىرى ،
قۇللىرى تۇله كتاب ،
و يورهكلىرى قۇرقوودن بۇش بۇلگنده ،
استقلاليمىزنى بېره م آله ميز!

۴۷

كۆزلرينگ ده گى اچيق قهوه ،
كۆنگلومنى ،
باله ليك اويقوسى دن اويغاتدى .
قاش لرينگ ،
اشتياق قناتى نى بېريب ،
يوره گيم قوشى نى ،
سېوگينگ كۆكى گه اوچيردى .
دوداغينگده گى كولگو ،
يشه ماغيم اميد بېردى .
باقيش لرينگنى مېندن آلمه !
قۇى ، كۆز لريم اويغاق قالسین .
قناتيم نى كېسمه !
قۇى ، سېوگينگ كۆكى گه اپركين قنات قاقه ي .
كولگولرينگنى مېندن آلمه !
قۇى ، ايستكلر بيلن يشه يين .

سېنى كۆرگىنىم دىن بېرى ،
مىھلەمىز گۆزەل راق بۇلگىن .
كۆچەدە گى بالەلر نىنگ تۇپ اۋىنە شى ،
ياقىملى راق بۇلگىن .
حتى كېتتى چى لىر تاۋوشى ،
تاتلى راق اېشىتىلەدى .
سېن ،

قىسى اوروغ دىن سن ؟
قىسى باغ دە يشنب اۋسگن چېچك سن ؟
مونچە مېربان ،
مونچە گۆزەل سن .
بىراق ، يوريشىنگىن بىللى ،
تورك گۆزەل قىزى سن !

استادىم " شفىقە يارقىن نىنگ بو شعرىدن الھام آلدىم :

"سېن قىسى اوروغ دىن ،
كۆكەرىپ چىققىن سن ؟
قىسى اۋرمان دە يشنب اۋسگن سن ؟
كە
مېۋەلر نىنگ مېربانلىك دىر ؟!"

۴۹

سپن کولدینگ و ،
کۆکلم کپلتیرگن نفس لرینگ دن ،
چچکلر قیش اویقوسی دن ،
باشی نی سیلکیتیب اویغاندی .
قیش محنتی نی چککن درخت تاله لری ،
مپوه ایسته گی ده یشنه دی .
باغ لرده قوش لر تاووشی ،
* "جیملیک پرده سی" نی ییرتدی .
مپن تمان هم ،
بیر مرته کولیب باق ،
گوزه لیم !

استادیم شفیه یارقین دن :
جیم -جیتلیک آغیر پرده سینی ،
گاهیده قورقوودن توله هیقیریق ،
قیمیرلیتیب قویماقد .

۵۰

تېلېفون گە قنچە كۆز تېكەي ،

بو يېرىم تون دە ؟

وعدەنگ پېتى دن ،

ساعت لر اۋتدى .

حلى هم ،

قۇنغىراق قىلىشىنگ نى كوتە من ،

سووسىز مېسە ، يامغىرنى كوتگن دېك .

موبایل دە گى اېسدە لېك لرېنگ گە قرەب ،

يۈرەگىم نى قنچە باي بېرەي ؟

بو يېرىم تون دە ،

كۈنگىلىم كۆپ سېقىلگن ،

تاتلى كولىش لرېنگگە ،

"سپوھە من" دېگن لرېنگگە ،

باشىنگ نى يېلكەم گە قۇيىش لرېنگگە .

تىنچى نى يۇقاتگن بو تېلبە ،

قوچاغىنگگە چۈكىش نى ،

كۆپ ساغىندى .

بېراق سېن ،

تىنچ اوخلەگن سن .

۵۱

باقیش لرینگ یولدوزی ،
اویلاولریم آسمانی ده ،
یلتیره ب تورر .
هوا گه ترقلگن ،
قپ -قرا ساجینگ هیدی ،
کۆنگلومنی سییلر .
کاش ،
ساجلرینگ هیدی دپک ،
سپن هم
یانیم گه کپلیب قالسنگ ابدی !

۵۲

بىلە من ،

شەرلرېم نى اۇقىسن .

كولگولرېنگك عكسىنى ،

شەرلرېم دە تاپەسن .

قىزغىن سېوگىم نى ،

مصراع لىر قۇينى دن سېزەسن .

ايلىق تويغوكە باتەسن .

بىراق ،

ياقتىرگىنىنگى بىلدىرمەيسن .

۵۳

بیر کون تاپه من سېنى ،
اېل گاوجومیدن ،
محلە میزنینگ گۆزەل کۆچە لریدن ،
مستعار آتینگ بیلن غوغا قیلگن ،
فیس بوک ترماغی دن .
مېندن قنچه یاشینه سن ؟
سېندن ایسته گیم ،
بیر قوچاق سېوگی دیر .

بختلی یششه شیم اوچون
قؤل لرینگ هورومی مېنگه یپترلی .
تانگ سیز کېچە لردن ،
قیغو هجومی دن ،
امان قالیشیم اوچون ،
آزگینه مھرینگ مېنگه بس .
مھربان قؤل لرینگ نی مېندن آیە مه .
آزگینه مھرینگ نی مېنگه کۆپ کۆرمه .

۵۴

سېكىن -سېكىن ،
قوش اويى بوزوليش چاغى ،
بنفشه -پتونى لىر سۇلىش پىتى كېلماقده .

اير يلىق ده ،
سېندن اېسده لىك قالگن بنفشه -پتونى لىر بىلن ،
شغللندىم .
پتونىلر ايچى ده ،
كۆز باغلانغىچ اۋىنه گنىمىز ،
بنفشه نى اوزىب ،
ساجىنگگه تاققنلرىم ،
تانگ سحر و كون باتر چاغى ،
ارىغ چه بۋىي ده ،
تاتلى و ياقىملى سۇزله گنىمىز دورى ،
اۋتىب كېتدى ،
گۈزەلىم !

۵۵

ساچ لرينگ،
گۈزەل شرشرە گە اۋخشەيدى،
تينيقتۇر ساووق!
قۇللريم كېمەسى،
شرشرەنگ دە سوزەدى...
ھەريانينگ،
تورلى گۈزەل ليكلردن تۈلە.
بۇيى دە،
قىزىل-اق چېچەك لىرىشەن بىچىلگەن.
قۇيى دە، آي پارلەيدى.

۵۶

ساچ لرينگنى تره گه نينگده ،
كوزلريم بيلن ،
ساچ لرينگنى اۋپه من .
كوزگو گه باققه نينگده ،
قدنما آيينه بوليب ،
قوينيم گه اوره ب آله من .
باغچه ده ،
چېچك لرنى اوزيب ،
كوكسينگگه تاققه نينگده ،
ياقيملى نسيم بوليب ،
قوچاغينگ باغى نى ،
ايسكب اۋته من .

۵۷

کاشکی،
گل خانە ننگ دە،
بیر چیچک بۆلسە دیدیم.
ساووقلر دە،
سپوگینگ هورومی بیلن
ایستیسە دیدینگ،
ایسیقلر دە چنقە گنیم دە،
مهرینگ قۇللىرى بیلن،
سوو بېرسە دیدینگ .
سۇلە یاتگنیم دە،
قولاییم گە استاد یارقین نینگ،
نای -نای شعرلرینی اؤقیسە دیدینگ .
مېن،
بو باقیشلرینگ یاقیملی هواسی دە،
قیتە -قیتە،
یشنب اؤسسە دیدیم.

۵۸

سېن سىزلىكدە ،
قۇللىرىمنى ئۈپەن ،
ساچلىرىنىڭ ايسىنى بېرەدى ، دە !

اوىدن ،
دېرەزەدن ،
باغچەدن ،
اېسىلملىرىنىڭ ھواسى اېسەدى .
و مېنى ،
اۋرەب آلەدى ، قوچاغى گە .
تېورەك دن ،
كولگولرىنىڭ تاووشى بېرەيدى ،
قوشلر ،
ياغاچلردە سېرەگن كېى .

كېل ،
اې بوتون بارلىگىم !
كوتىش ، آغىر يوك بۇلگن ،
كوچسىز بېلكەلرىم دە .

۵۹

شعرلریم دن ،
ساچ لرینگ یاقیملی ایفاری کبله دی .
تانگ چاغی ،
کۆزلرینگ قویاشی مینگه الهام بیره دی .
کیپریریکلرینگ یازه دی ،
آنه سی اؤپمه گن گۆزهل شعرلریم نی .
کولگولرینگ ،
کیشی یره تمه گن اؤخشه تیش لرنی یره ته دی .

سپن کپره ک سن ،
گۆزهل شعرلریم نی یره تیش اوچون .
شعرلریم کپره ک ،
گۆزهل لیگینگ نی دنیاگه کۆرسه تیش اوچون .

۶۰

كېل،

باغچه ده گى اريغ بۇيى گە .

قۇى،

آى ياروغىدە،

تىنىق آيىنە دېك سوو يوزى دە،

آپاقتىنە بېتىنگىن اۋپەى .

قۇللىرىم نسىمى بىلە،

اوزون ساچىنگىنى اۋىنە تەى .

و بۇيىنگ شىر شىرەسى دن،

آلمە دېك آقەى !

۶۱

كۆزیم ده گى شعرلرنى ،
اۆقیمه یسن ، بیله من .
شیرین لیگی ،
دوداغینگ بالی دن .
ردیفی ،
قاش لرینگ قناتی دن .
قافیه سی ،
كۆزلرینگ سحرى دن .
مضمونى اېسه ،
قوچاغینگ دن آلینگن .
یوره گیم ده یشنه گن ایستکلر ،
سېنگه بۆلگن سېوگیم دیر .

سېن گۈزەل سن ،
*كۈزلرينگ خيالى يازديرگن شعرلريم دېك .
يېل اۋپگن قيزيل گلر دېك .

باقيش لرینگ بولاغى دن ،
سېوگى آقه دى .
آديم لرینگ شريه سى دن ،
ياقيملى نغمه كۈته ريله دى .

سېن گۈزەل سن ،
بابر يازگن غزلر دېك .

سېنينگ گۈزەل ليگینگ
شعرلريم ده منگو قاله دى .
و شعرلريم نینگ منگو قاليشى هم ،
سېنينگ چيراي ليگینگ دن دير .

-----

* بو تعبير استاديم شفيقه يارقين دن :

برچه شعرلريم نى ،
كۈزلرينگ يازدى ....

۶۳

کبتدینگ و کبتگه نینگ دن بېرى،
بختیم آسمانی نی،
قیغولر بولوتی قمره ب آگن.
ای گوزل،
کوکلم کپلتیروچی نفس لرینگ،
قهیده اېسه دی؟
کوموش تنینگ هیدی،
قیسی اوی نی معطر قیلگن؟

کپل و کپلشینگ بیلن،
قووانچ غنچه لرینی قیته یشنت.
ایلیق باقیش لرینگ بیلن،
بخت یولدزیم نی پارلت.

آنه جانيمگه

سيز كولگنده ،
باغچه ده گي پتونيلر ، عطر ساچردى .
سيز كولگنده ،
چېچك غنچه لرى آچيلردى .
سيز كولگنده ،
ساچلرينگيز ايسينى ،
كوكلم كېلتيردى .
سيز كولگنده ،
كۆچه ده گي باله لر تاووشى ،
تاتلى راق اېشيتيلردى .
سيز قوچاغيزنى آچگنده ،
مېن تينچ اوخلرديم .

انچه ييل لردن بېرى ،
نه پتونيلر عطر ساچه دى ،
نه چېچكلر آچيله دى ،
نه ساچينگيز ايسينى كوكلم كېلتيره دى ،

نه كۆچه لر ده ،
باله لر كولگوسى اېشيتيله دى .
تىنچ اويقوسىنى يۇقاتكن بويىگيت باله ،
قوچاغىزنى كۆپ ساغىندى ،
آنه جانىم !

۶۵

سېن كېلسنگ ،
ساعت نىنگ ئانيه-ئانيه سى ،
قوانچ گە تۇلەدى .
تون ، ياروغلنەدى .
اېرنىم دە كولگو يىرەيدى .
كۆزىم ، تىنىق بولاققە ايلنەدى .
قىغولر ،
قنات چىقەرىب قاچەدى .

كېل ،
اې مېندن آلس لرگە كېتگن
آي بېگىم !

۶۶

آنه تیلیم

یادینگ،
لحظه لریم نی تولدیره دی.
مهرینگ،
یوره گیم باغی نی سوغاره دی.
خیالینگ،
اوتروم ده قویاش بولیب، پارلهیدی.
سپن،
کونگولوم بولاغی دن تاشیب آقه سن،
کاغذ بیتی گه.
شعرلریم نی،
بال دپک تاتلی،
و چوقور معنا گه بای قیله سن.
سپن،
بوتون وجودیم ده یشب - یشنه ی سن،
آنه تیلیم.

تورنە جان!
سېن قەي گە كېتماقچى سن؟
يوكسكليك لردە اوچىب ،
يم-يشيل دلە لردن اۆتیب ،
تینیق بولاقلردن ایچیب ،
قیسی قایە لردە ،
اویە نگنی قورماقچى سن؟
قیسی دېنگیزلرنینگ بویى گە قۇنە سن؟

تورنە جان!
سېن قەي گە كېتماقچى سن؟
آلتای تاغلری گە می؟
بابالریم كېچیب اۆتگن دېنگیزلرگە می؟
جهانگشالریمیز ،
قیلیچی بیلن آلگن ،
و عدالت بیلن دوران سورگن ،
بویوك توران گە می؟

تورنە جان!
اجرەلیب قالگن بویوك تورك ملتینی ، قەپردە كۆرسنگ ،
گونەى توركستان اېلى دن سلام آیت!

قرانغولیک آرتیدن قره یمن :
یاختیلیک یاریشماقده .
درختلر تاله سی ،
مپوه ایسته گیده یشنه ماقده .
کؤمیلگن بولاقلر ،
بیرلیک کوچی بیلن ،
یپر بغرینی یاریب ،
دېنگیزگه یؤل تاپماقده .
تورلی گللر ،
قیش اویقوسیدن ،
باش سیلکیب اویغانماقده .
یورت سېوگی سی ،
کؤنگوللر ده تاشقین اوریب ،
گۆزهل تورکستان ابرکین لیگینی هیقیرماقده .

۶۹

سېن بىلن ،
يوكىسك ليكلرگه اوچىش نى ،
چېگره سىز سېوگى يورتى گه بارىش نى ،
درىا بۇيى دە ،
آقر سوو نغمە سىنى اپشيتىش نى ،
تانگك چاغىدە ،
دوداغ لىرىنگك پىراغى دە قۇنگن شىنم نى اوپىش نى ،
اىستە يىمىن .

سېن ھىم بو تىلكك لىرىم گە قۇشىلسىنگك ،
سېوگىمىز دىياسى ىشنىدى .

۷۰

كوز فصلی،
آدیملرینگ تاوشینی ایشیتسه،
قوانچدن تۆلیب،
رنگ مه رنگ پیراغ لرینی،
یۆلینگگه تۆشهیدی .

بولوت لر،
كۆك قوچاغی ده اۆینه شیب،
ساج لرینگ نی اۆپیش اوچون،
یاغمیر یاغدیره دی .

مهن اېسه،
قۆلینگ ده گی چتر بۆلش نی،
چین یوره ك دن ایسته ی من .

سحرلى خيالىنگ ،
تون اوزاغى ده ،
كۆزلريم دن شيرين اويقونى آلب قاچه دى .
و مېنى ،
بلند تاغلر نينگ يم -يشيل قوچاغى گه ،
ساجلرينگ دېك اۋرمان لرگه ،
تينيق بولاق لر بۋىي گه ،
كىمسه كۋرمه گن گۈزەل چېچك لر باغى گه ،
آلب بارە دى .

سېوگىلیم ،
بیر کون ،
خيالىنگ دېك ،
يوزمه يوز كېلسنگ چى !

۷۲

زؤرلمه!

سېنى اونوتالمه‌ى من .
سېوگىنگ چىرايلى چېچك لرى نى ،
كؤزلىم ياغمىرى بىلن سوغاره من .
كېلىشىنگ بهارى گه ايشانىب .

سېنى اونوتالمه‌ى من .
هر كېچه ايسلم لرىنگ ،
اوييم سقى دن ،
تامىچى - تامىچى تامه‌دى ،
چومچوق لر ،
كؤزلى نى آچگونچه .

مېن ،
بىر زومچه خيالىنگ نى ،
بوتون دنياگه المشتيرمه‌ى من .

۷۳

سېنى ،

گاه آى نىنگ ياروغى ده ،

گاه قوياش نىنگ ياريشى ده ،

كۆره من .

عشوه لر نىنگ ؟

يوره گيم دېنگىزى ده ،

قوانچ تۇلقونلرى نى قۇزغە يدى .

تويغولريم يولدوزى نى پارلته دى .

باقىش لر نىنگ ،

تامىرلريم ده آقيب ،

خيالىم قۇينى ده يشه يدى .

۷۴

كېل،

بولاق لىر بۇيى گە،

آي بېك نىنگ قىزغىلاق لىر بىلن بېزەلگن دلەلىرى گە،

بنفشە مېزبانلىك قىلگن كافە گە،

اپسە ياتگن اپسە قوچاغى گە،

استاذ يارقىن يازگن عاشقانه لىرى،

اۋقىگن چاغى مېز گە قىتە يىلىك .

كېل،

قۇل مەقۇل آدىم تشلب،

اىستىك لىر باغ كۆچە سىدە،

گۈزەل كېلە جىك نى،

اېزگۇ نىت بىلن باشلە يىلىك .

کېتگه نینگ ساووغی ،
یوره گیم نی موزلتگن .
کولگولریم غنچه سینی ،
قیغو ، قماققه سالگن .
کۆزلریم باغی گه ،
باقیش لرینگ ، یاغدو ساچمه یدی .
قوانچ لریم قلدیرغاچی ،
اوزاق سفرگه کېتگن .
ساچ لرینگ گۆزل شرشره سینی ،
قؤلریم چومچوق لری ساغینگن .
کېل ،
ایلیق کولگولرینگ بیلن ،
یوره گیم موزی نی اهریت .
کولگو غنچه لرینی ،
قیغو قماغی دن قوتقر .
کۆزلریم باغی گه ،
باقیش لرینگ قویاشی یاغدو ساچسین .
قوانچ لریم قلدیرغاچی ،
قه یتیب کېلسین .
ساچ لرینگ گۆزل شرشره سی ده ،
قؤلریم چومچوق لری چؤمیلسین .

۷۶

بو یېرنی ،
قیش ساووغی ،
و تون جیم لیگی و قرانغولیگی اېگلله گن .
قویاش ،
تون یاستیغی دن ،
باش کۆته رالمه یدی .
تانگ ،
قوش سیز باشلنه دی .
قیغو هر یاقدن باش کۆتره دی .
کېل ،
کۆکلم ،
تورلی چېچک لر بیلن کېلسین .
قویاش ،
ایلیق سپوگی بیلن یاغدو ساچسین .
تانگ ،
قوش لر تاووشی بیلن ،
باشلنسین .
هر یاقده ،
خوش لیک غنچه لری ،
کولیب آچیلسین .

قىش نىنگ بىرىنچى كونى دە ،
بولوت لىر ،
اۋىنە شىب يايىلدى .
آپاق قار ،
گۈزەل اۋىيىنى باشلەدى .
چىرايلى چېچك لىرنى قوچاغى گە آلىب ،
"كۈزلى گە ،
اويقو پرده سى نى تارتدى ." *
مەن و خىالىم باغى دە گى قىزگىنە ،
مىحلە مىز كۈچە لىرى دە ،
ياغە ياتگن قار آستى دە ،
قۇلمە - قۇل ،
آدىم تشلب يورە باشلە دىك .

=====

* قوس ايچىدە گى سطرلر ، استادىم شفىقە يارقىن دن

۷۸

سېنى سپوه من ،
اويغاق كېچە لردە يازگن شعرلرېم دېك .
كۆزلرېم دەگى شيرين رويالر دېك .
يوره گيم نى ،
اېگلله گن ساغينچ لردېك .
سېنى سپوه من ،
كۆنگوللرنى افسون قىلگن ،
قىزىل گللردېك .
سېن بوتون بارليگيم باغى دە ،
گۆزەل چېچك سن .
تويغولرېم ساچى نى ترەگن ،
يوشاق ايسين سن .
ساچ لرېنگ ياقىملى هيدى نى ،
خيالىم محله سى دە ساچكن سن .

قوچاغىنگ عطرى نى ،
اېسىن قۇللىرى گە تاپشیر ،
گونەى توركستان نىنگ ،
يوكسك تاغلىرى دن آشيب ،
دريالرى نىنگ ،
تۇلقون لرىنى سىلب ،
اۋرمان لرى نىنگ ،
يشىل ساچلىرى نى ترەب ،
باغلىرى نىنگ ،
چىرايلى كېلىن لرىنى كۆرىب ،
آى بېك شەرى گە كېلتىرسىن ،
گۆزەلىم .

۸۰

تانگ چاغی ،
یوزی نینگ قیزیل چېچک لری ،
باغچه گللری گه ،
طعنه آتەدی .
پېل ،
قپ-قرا ساچ لیرینی اۋینه تیب اۋتکنده ،
اریغ ، الهام آلیب ،
قۋشیق اۋقیددی .
اپسین ،
آدیم لری نینگ یاقیملی نغمه سی گه ،
کۋنگول قۋیب ، قووانەدی .
و بو اۋرتەده کۋنگلیم ،
بیر قوچاق سېوگی اوچون ،
تلپینەدی .

۸۱

قوش لر ،
تانگ چاغی ده ،
کۆزلرینگ قویاشی گه باقیب ،
یاغدو سوره سی نی کویله یدی لر .
تورلی چېچک لر و میسه لر ،
اریغ لر و یشیل درخت لر ،
بو سوره نی تکرارله یدی لر .
مېنگه کولیب باققه نینگ ده ،
گونه ی تورکستان ابرکین لیگی ایسته گی ،
کۆنگلوم ده ،
یشنب آچیله دی .

۸۲

کېتکه نینگ دن بېرى
هوا بولوتلى و ياغميرلى
يوره گيم تينمەيدى
سېوگى فريکانسى بوزيلگن
تانگ اويقوسى ياقيملى اېمس
باله لر تاووشى
محلە دە اېشتيلمەيدى
بيليم يورتي يولى دە
قيزلر بيلرز يكلرى شيقيرلمەيدى

سېوگى پيامىنى يوبار
يوره گيم تينسين
سېوگى فريکانسى نظم آلسين
معصوم قيزلر كؤزیده گى رويالردېك
تانگ اويقوسى شيرين بولسين
محلە ميزده باله لر تاووشى
ياقيملى راق اېشتيلسين .

۸۳

قوش لر

کۆزلری نی آچگن چاغده

توش کۆردیم

دوداغینگ پیراغی دن تامگن بال ضیافتی گه

مېنی چقیرگن اېدینگ

آنه م

دېره زه نی قاقدی

اویغاندیم

ساچ لرینگ عطری نی ، اېسین

محلّه میزگه ساچگن اېکن

۸۴

باغچه نینگ مرسللری
اویقودن اویغانه دی
بخت قوشی
یپلکه مگه قۇنه دی
نفسینگ اوییم گه اسیب
کۆزلرینگ قویاشی
یاغدو ساچگن چاغده

۸۵

قلین بولوت يايىلدى
مامه قلدىراق شاووقین كۆتردى
تاشقین تاغ دن اېنىب ،
يۇلیده گى هر نرسه نى يلمب يوتدی
باغ قۇینی دن
گۆزهل چېچك لرنى اوزیب تشله دی
قته غن اېلى نى
قیغو باتلاغى گه چۆكتیردی
و آنه یورتیم - گونہ ی تورکستان نى
یىغلتندی

مېنگه كولىب باققه نىنگ دن بېرى
كۆزلىرىنگ فانسى نى
خيالىم ايوانى گه آسه من
تون باتاغى ده سېنى
نيلوفر سېنگرى قوچه من
نسېم دېك
بۇيىنگ ياغاچى دن آسىلب،
قوچاغىنگ گل لرى نى سېله يمن
تون پرده سى آرتىدن چىققن يولدوزلرنى
قولاغىنگه تاقه من
مهرىنگ ياغمىرى بىلن
اومىدىم مېسه لرى نى سوغاره من
آى چرچه ب
باشىنى ياستىققه قۇيگنده
بو گۆزهل خياللرنى
اىستك لرىم دفترى گه بيتىب
سېوگى آدرسى گه پۇست قىله من
و كېلىشىنگ نى كوته من

۸۷

دېرەزەلر ياپىق
دوكانلر بېركىلگن
كولگو،
اېل دوداقلرى دە كۆرونمەيدى
بالەلر ھىيت لىك اېستەمەيدى
قىزەلاقلر قۇللرىدە
خىنە، رىنگ ساچمەگن
گۈزەل قىزلر اۋىنەشىب
اۋى مە اۋى ھىيت لىككە بارمەيدى
قۇرقوو شاووقىن سالىب
تېوەرەك نى اېگىللەگن
بو يىل ھىيت دە
يورتمىز دن اېركىن لىك قوشى
آلىس لرگە سفر قىلگن

۸۸

اوی شیشه لری دن
غبار کۆته ریلدی
آسمان کۆزلری دن
خوش لیک یاش لری آقدی
درخت لر نینگ یم-یشیل ساچی نی
اپسین ، تره ی باشله دی
دله لر تماشا خانه لری گه
طبیعت گۆزه للیگی
کۆنگوللرنی چقیردی
سپن هم کپل
بو ییلگی کۆکلم چیرایی آرتسین

بادام غنچه لرى كولىب آچىلدى ،
تېوهره ككه ياقىملى عطرى نى ساجدى .
چمن ده قوش لر ،
چېچكلر اشتياقى گه ،
جىم ليك شيشه سى نى سىندىردى .
قىش ساووغى دن سىقىلگن طبيعت ،
كۆزلرى نى آچىب ، تازە نفس آلدى .
عصيان قىلىب ،
باش كۆترگن ىشىل مېسە لر ،
ارىغ بۇيى ده اۆلترىشىمىز اېسلم لرىنى ،
تازە لتىردى .

۹۰

كۆزلرينگ،

چېچك لر باغچه سى دىر

تانگ ياريشگنده،

كۆزلرينگ نى آچيشىنگ بىلن-آق

گۆزل رنگلىرى نى ساچه دى

ابسىن،

اۋرمان ساچلىرى نى تره ي باشلەيدى

سيراقي قوش لىر سېسى يىنگرەيدى

و مېنىنگ يوره گىم،

باقىشلىرىنگ ايزى دن،

تلىنىپ بارە دى.

۹۱

آی،

كۆك قۋىنى دە دلبرلىك قىلەدى

سېن،

مېنىڭ كۈنگىلمدە .

يامغىر مېسەنى يىشنەتەدى

دوداغىنىڭ دن تامگن شېنم،

مېنىڭ كۈنگىلمنى .

قىزغىلداق چمن نىڭ چىرايى بۇلسە،

سېن،

بوتون بارلىگىمنى گۈزەل قىلگن سن .

سېن،

كۈزلىرىم دە شىرىن رويا سن .

كېچە و كوندوز،

سېنى اۋىلەى من .

سېن اوچون يىشەى من .

بوتون بارلىگىم سېنگە باغلىق .

سېن مېنگە

شاھ رگىم دن يقىن راق سن،

گۈل گىنەم!

۹۲

هر كېلگه نینگ ده،
اوييم،
نفسينگ دن معطر بولدى.
سپوگى نغمه سى،
كوزلرينگ موجى دن، نظم آلردى.
بخت قوشى،
يېلكه مگه قۇنىب،
سپوئيچ لى پيام كېلتردى.

اېسين،
آليس-آليس دن كېلىب،
ساچ لرينگ نى،
كوزلرى گه سورتىب اوتردى.

گۆزه للىك فستيوالى ده،
چېچك لر حضورينگ گه صف تارتىب،
تعظيم قىلردى.

قوچاغینگ باغی ده ،
قلدیرغاچ لر ینگى اویه ایستردى .

سېن کبتدینگ و کبتکه نینگدن بېرى ،
مېن قویون دېک سرسان من .
آه ، بو یالغزلیک دن !
کېل ،
بو قیناق دن مېنى قوتقر ،
گلیم !

۹۳

سېن کیم سن که ،
اویقوم ده ، توش لریمنی اېگلله ی سن ،
خیالیم ده ،
قؤللریمنی توتیب ،
مېن بیلن آدیم تشلب یوره سن؟

سېن کیم سن که
آتینگنی تیلگه آلم ،
تېوره ک پتوننی لر گه توله دی .
بنفشه و یاسمن ،
ساج لرینی تره ب ، عطر ساچه دی .
چومچوق لر ،
قووانچ گه تویب ،
اېرکین قنات قاقه دی؟

سبن کیم سن که
آنکیم ده هر لحظه،
انتظارینگ چچگی یشنه یدی؟
و تون لر،
کوزلریم تؤلقونی کنسرتی ده،
ساج لرینگ اوینه یدی؟

سبن
تورک اہلی اوروغی دن
یشنه کن گوزهل سن!

۹۴

كۆپ ساغیندیم، آی بیگیم!
كۆكلم عطری نی،
قوچاغینگ باغی دن تاپگن لریم نی.
نفس لرینگ دن،
بخت و سهوگی نغمه سی نی،
اېشیتگن لریم نی.
میسه-اؤتلر ایچی ده،
تینمه ی اؤینه گن لریمیزی.

كۆپ ساغیندیم!
كوز بیره می ده،
آلتین پیراغ لر اؤیینی تماشا خانه سی گه، بارگن لریمیزی.
تون قرانغولیگی ده
یاغدو ساجیب کهلگن لرینگ نی.

قیته كؤریشه میز!
تورک لیگیمیز بار،
خلقیمیز آباد،
و گونه ی تورکستانیمیز آزاد بؤلگنده!

۹۵

كۆزلىرىم دىن يىراق بۇلسىنگ-دە ،
خىيالىم باغى دە يىشنىسى سن ، گۈلىم .

آي دە گۈزەللىكىنىڭ نى ،
دېنىگىز تۇلقونلىرى دە ،
كۆزلىرىنىڭ تىنچ سىزلىكى نى ،
ھوۋادە نىسىنىڭ نى ،
فېس بوڭ دە عكسىنىڭ نى ،
عطرگىلەر آچىلىشى دە ھىدىنىڭ نى ، اىزلەي مەن .

سېن !
كۆزلىرىم دىن ،
قنچە اوزاق بۇلسىنگ-دە ،
خىيالىم آسمانى دە پارلەي سن ،
گل گىنەم !

۹۶

آتیم نی آلیب چقیر ،
و قۇلریم دن توتیب ،
أیریلیق باتلاغی دن قوتقر .
كۇزلرینگ دن توغیلگن یاغدو یورتی گه ،
آلیب بار مینی .
دوداغ لرینگ بولاغی دن آققن قووانچ دن ،
مینگه ایچیر .
شونده ،
یوره گیم قیغولری یوویله دی ،
سبوگیلیم !

۹۷

تونلرده اېسىن ،
ارىغ چه پىانوسى نى چالگنده ،
باشى نى كوترگن ميسه لر بيلن ،
گوزهل قيز گينه ،
اؤينه ي باشله يدى .
و مېن ،
قوياش قناتى نى يازيب ،
كولگولرى نى ساچگن چاغ گچه ،
تماشا قيله من .

۹۸

سېن كېلدينگ...
يېلكه لريم دن قىغو يوكى،
و تون باشى دن قرانغوليك،
كوته ريلدى.

سېن كېلدينگ...
جيم ليك، بۇغچه سى نى باغلب،
سيقيليش، آتى نى قمچىلب،
قاچدى.

سېن كېلدينگ...
بوتون اوييم معطر بۇلدى.

كوژلريم دله سى گلشن گه،
يوره گيم قىغوسى قووانچ گه،
ايلندى.

سېن كېتمه،
سېنى شاه رگيم دن يقين راق ايسته مى من،
عزىزيم!

كېچقورون لىر ،
كۆزلىرىنگ خىالى ،
سفره تۆشەيدى .
دوداغ لىرىنگ دن تامگن بال ،
تويغولرىم پىالەسى نى ،
تۆلدىرەدى .
و مېن ،
گۆزەل لىگىنگ تصويرى نى ،
دفترىم گە چىزىب ،
كېلە جك نى ،
اېزگو نىت بىلن ،
باشلەى من .

۱۰۰

سپن سیز،
یورتیم نی جیم لیک و قرانغولیک،
قمره ب آلگن .
گاوجوم کؤچه لر، بوش .
باغلر نی قرغه لر اېگلله گن .
تاکسی لر رادیوسی دن،
تاج محمد * تاووشی چیقمه یدی .
یوره ک لرده،
او مید پیری نی،
قورقوو اېگلله گن .
محلله باله لری،
تؤپ اؤینش نی ساغینگن .
قیزلر،
مکتب اېشیگی بؤساغه سیده،
او میدلرینی کؤمگن .
قه پیرده سن، ابرکین لیک؟!

* مشهور قوشیقچی سرپللیک ملا تاج محمدگه اشارت .

۱۰۱

بو کچه ،

ثانیه-ثانیه لیریم ،

قوانچ گه تۆلیشینی ایسته ی من .

کولگونگ چېچک لری نی تهریش نی ایسته ی من .

کپلشینگ نی کوتگه نیم ده ،

دوداغ لیرینگ ایسته گی ده ،

و بیر قوچاق سېوگینگ اوچون ،

عمریم نی بهریش نی ایسته ی من .

آی بېگیم ، کبله سن می ؟

۱۰۲

بو گلشن نینگ چېچك لرى نى ،
گاه تاشقين ، گاه ژاله اوزه دى .
سیراقى قوشلرى نى ،
گاه قويون ، گاه قرغه لر كؤچيره دى .

ياووزليک اوقى ،
اېرکين ليکلرگه اوچکن کفترلر كؤكسى نى ،
قانگه بويه يدى !

آمو دريا هم محزون قره ب ،
كؤنگوللرگه ،
حسرت نى توغديره دى !

بو يورت گلشنى اؤتميش لردن ،
گؤزه للىككه شهرت قازانگن .
اؤتلاق لرى ده ،
تورك لر آتلرى چاپگن .
تاغ لرى نینگ كؤكسى ده ،
بابالريميز آدىمى ايزى بار .

ای ایلیم،
بالنی تاتمه‌ی، قنچه آغو ایچه‌سیر؟
تورکستاننی قورمس دن،
قنچه‌لر آواره یوره‌سیر؟

ای باتیر ایلیم،
اپندی اویغانینگ،
جهانگشالریمیز روحی،
بیزلر گه مددگار دیر!

۱۰۳

استادیم شفیقه یارقین نینگ "عیالترینگ اوشلمه گن ایستکلری" عنوانلی شعری دن
الهامله نیب یازدیم:

مېنگه قره ب کول، دېدیم
اما آغزی نی باغله گن اېدی لر
دېنگیز رنگ لی کؤزیده
پرده تارتکن اېدی لر

قؤلترینگ نی مېنگه بېر
چمن ساری کېته یلیک، دېدیم
اما قؤل و ایاق لری ده
کیشن سالکن اېدی لر

ساچ لرینگ نی آچ،
عطری بوتون محله نی تؤلدیرسین، دېدیم
اما شلاق اوره دیگانلر
رومالگه یشیرکن اېدی لر

یؤلگی تېرمیلیب،
کېلیشی نی هرکون کوتردیم

اما قىزلر يوزيگه ،
اۋقوو اېشىگى نى بېركىتكىن دى لر

دېرەزە آرقەسى دن
قۇرقىب ، قۇرقىب باقردى
اومىدى اۋلنگى نى
يشىن اوريب كويدىرگن اېدى
اوزاق دن اونگە دېدىم :
اومىدىنگى سۇندىرمە !
بىر كون كېلىب ، قرا بولوت لر
يورتىمىزدن كۈچەدى
دوداق لىرىنگ دە
كولگو يىنگرەيدى
رويالرىنگ چېچكى آچىلەدى
اومىدلرىنگ دانەسى كۆكرەدى
يورەگىنگ قووانچ لىرگە
قۇللىرىنگ كىتاب گە تۇلەدى
اۋقوو يورتى دە
قۇرقووسىز آدىم تشلب
يورەسن بىركون
و قۇل اوشلە شىب
باغ مە باغ يورەمىز ، سېوگىلىم !

۱۰۴

مېنى ھېقىر
تاووشىنگ كۆكلم فارەم ياغمىرى دېك
كۈنگلىم قوروق دلەلرى دە
سېۋىگى گللىرىنى يىشتىسىن

مېنى ھېقىر
قىغولرىم اۋتلاغى دە
قووانچ جىرانى اۋتلەسىن
و ساغىنچ لرىم
كۈزلىرىم دن تامچى - تامچى تامسىن

مېنى ھېقىر
شرشە سېسى ياقىملى راق اېشىتلىسىن
و قوش لىر
يوكسك راق اوچسىن

مېنى ھېقىر
آنە توركىستان اېركىن لىگى اىستەگى
مېن دە يىشنەسىن ، گلىم !

۱۰۵

کونلر اۋته دی ،
گاه قار بیلن ، گاه یاغمیر بیلن .
مرسللر غنچه لری ، کرخت !
بولاق لردن آققن شۋر سولر ،
میسه لرنی کۋکرتیرالمس .
چومچوق لر ،
بیر سیقیم دانه اوچون ،
هریاqqه اوچه دی لر .

زمان اۋته دی ،
کولگی سیز کونلر بیلن .
و آی سیز تونلر بیلن .
قرغه نینگ ،
قوشلرگه قیلگن حقارتی بیلن .
کونلر اۋته دی ،
بوری لرنینگ غفلت اویقوسی بیلن .
تولکی لر نینگ بویروغی بیلن .

کون لر اۋته دی ،
بیلیم دېره زه سینی بېرکیتیب ،
جهالت اېشیگی نی آچیش بیلن .
تازه نهال لر یوره گی گه ،
توز سپیب ،
دنیا گۆزه للیگی نی ، یمان کۆرسه تیش بیلن .

ای آنه تورکستانیم ،
منقورت اولادینگه باق ،
ایزگولیک چناری نی ،
اوریب تشله ماقده لر .

۱۰۶

ساغىندىم شو وطن نىنگ محلە لرى دە
خلىق غوجومى نى
قىزىلر قۇللىرى دە گى خىنە نى
مىكتب يۇللىرى دە ، يىنگرە گن تاووش لرنى
يورەك لىر گە
اومىد دانە سىنى سىپىكن قرەش لرنى

ساغىندىم شو وطن نىنگ
تون بوى
كۆزلىرى نى يوممە گن عىسكىرلىرى نى
هېلىپىرەب تورگن بىراغى نى
آتە خان لىر دوداغى دە گى كولىگولرنى
آنە لىر كۆزى دە گى شىرىن رۇيالرنى

ساغىندىم شو وطن نىنگ
كۆكلىم دە يشنە گن بنفشە زارى نى
يوزلىرىمىز گە تامگن شودرىنگلىرى نى
ىم -يشىل اۇتلاق لرى دە ،

اۋىنه گن لرىمىزنى
ساغىندىم شو وطن نىنگ
ياز لرده ،
بولاق لرى دن آققن تىنىق - ساووق سوولرنى
كوز لرده ،
رنگ مه رنگ قالين تۈشه گن گوزهل باغ لرى نى
قىش لرده ،
يوكسك تاغ لرى نىنگ آپاق كىمى نى

ساغىندىم ،
كۈكره گى ده نفس آلىب تورگن ،
آنه توركستانىم نى

و ايشانه من
اېرته تانگ ده
ياروغ لىك ساچگوچى اېركىن لىگى نى

۱۰۷

اۋرمان روحي نى،

قلین قار قابله دى .

قوش لر،

ایسیغ یپرلرگه كۋچیب كېتدی لر .

كۋچالمه گن طاووسلر،

تولكى لرگه ییم بۇلدى لر .

قارنى آچ باله لر،

ایستك لرى نى كاسه گه ییغدی لر .

آلیس لرده ...

قویاش میلیتیره ب باقدى !

۱۰۸

ساووق فصل تانگی ده،
یاغمیر یاغه باشله گن ابدی.
چومچوق لر،
هریاqqه یاشینردی.
تورنه لر تاووشی،
آلیس-آلیس دن ایشیتیلردی.
کؤچه لرده،
جیم-جیت لیک،
دوران سورماق ده ابدی.

مهن اېسه،
ساووق دن تیره ب،
گؤزل قیزیننگ ایسیق قوچاغی گه،
ایتیلدیم!

۱۰۹

بو جىم ليك و قرانغوليك آرتى دن
قوياش ، عصيان قىليب باش كۋتە رەدى .
يۈرەك لىر قىغوزارى دە ،
اومىد ميسە لىرى كۆكرەدى !
دوداق لىر دە كۈلگى يىنگرەيدى !
مكتەب لىر يىنە
قىزلىر يۈزى گە اېشىك آچەدى .

رستوران ت لىر دە يىنە ،
"چاۋوش" تاۋوشى اېشىتيلەدى !
كافە لىر نىنگ تۈنگى يىغىن لىرى دە يىنە ،
"يارقىن" عاشقانى لىرى اۋقىلەدى !

بو قرا بولوت لىر كۆچەدى !
اېركىن ليك ،

تورکستان نینگ قۇرقووسیز کؤچه لریده،

آدیم تشلب یوره دی.

بیرلیک گللیرى یشنب آچیله دی!

تورکلر دؤست لیگی هیدی دن،

بوتون اؤلکه میز معطر بؤلله دی!

و ربیم،

سپن گوزهل قیزی،

قوچاغیم گه آته دی.

۱۱۰

توركنى،

ياووزلر اۆلديريپ،

يۇق اېتالمه يىدى!

تورك،

چنار درختى دىر،

ياله لرىنى،

قنچه كېسىپ تشله گنده هم،

كوچلى ايلديزلىرى دن،

ينگى - ينگى ياله لر،

قېته - قېته اۋسە وېرەدى .

۱۱۱

نفس لرینگ ،
تانگ چاغی نینگ هواسی دېک ،
جانیم نی تازله یدی .
کولگولرینگ یاغمیری ،
یوره گیم باغی نی سوغاره دی .
کۆزلرینگ ،
تویغولریم ساچی نی تره یدی .
یناغینگ آباق مرسللری ،
عطر ساچه دی !
ساچ لرینگ اؤرمانی دن اېسگن ایفار ،
تپوره ک نی اېگلله یدی .
و هر کېچه ،
شعرلریم ایسسیق قوچاغی ده ،
خیالینگ غنچه لری یشنب آچیله دی

قوچاغینگ نی مېنگه آچ ،
سېوگیمیزنینگ گۆزهل باغی ،
یشنه ی باشله سین ،
گل گینه م !

۱۱۲

سېن قەى دە سن؟
سېنى،
آلتین ییپراق لیر بیرەمى دن،
فرخار درياسى بۇيى دن،
تائيش محله لىر دن،
سېقىلگن طبيعت قوچاغى دن،
اخترە من؟

سېن قەى دە سن؟
کولگولرینگنى،
گللىر آچیلیشى دن،
قویاش قنات یازیشی دە،
ابزله ی من؟

سېن قەى دە سن؟
سېنى،
چېگرە تائیمه گن اپسین دن،

دریا قۇش لری دن .
كۆزلرینگنی ،
یاوایی جیران لردن ،
یلتیره ب تورگن یولدوزلردن ،
سؤره ی من ؟

گۆزه للیگینگ ،
رویالریم قۆینی ده ،
بنفشه لردېك ،
آچیلماقده !

۱۱۳

تون قۇيىنى دە ،
يولدوزلر ، يلتيره ب باقردى
شبنم ، چېچكلر يوزى نى يووردى

گۈزەل قىز ،
آي گە باقىب كولدردى
مىين شمال ، ساچلر ينى اۋپردى
چىمچىق لر ، كولگوسىنى كويلردى
طبيعت ، گۈزەللىگى گە باقردى .

و مېن ،
دوداغ لرى اۋتيدە يانردىم .

۱۱۴

کوز فصلی نینگ تانگی ده،
میسه لر و بنفشه لر،
آغیر اویقوده ایدی.
ساووق شمال،
مجنون تال نینگ دوتارینی چالردی!
سپن ایسه،
آلتین پیراق لر اویینی نی،
تماشا قیلردینگ.
یاغمیر تامچی لری،
ساج لرینگ اوییشی نی ایستردی.
مهن و چومچوقلر،
قوجاغینگ یورتی دن اویه اخته رردیک!

۱۱۵

اېندی بو پېرده،
گل لر، عطری نی ساچمه یدی.
یاغاچ لرده،
سېراقی قوش لر کویله مه یدی.
چمن نی جیم -جیت لیک اېگلله گن.
قویاش،
آلتین یاغدو ساچمه یدی.

اېندی بو پېرده،
غنچه لر آچیلمه ی، سؤله دی.
یوکسک چنارلر اوریب تشلنه دی.
جیران لر،
تمساح لر گه بیم بؤله دی.

اېندی بو پېرده،
هر لحظه،
قویون لشکری شاقین سالیب،

یوره کلرده،
قورقوو توغدیره دی.

اېندی بو پېرده،
نفس آلیش بیر معجزه دیر.

گئیم!
قؤلرینگ نی مېنگه بېر،
اېندی بو پېردن،
آیس لر گه کپته یلیک.

۱۱۶

كۆزلىرىم نى يۈمىسم ،
سېنى ،
نەفس لىرىم دن ،
قۇللارلىرىنگ نى ،
باشىم دەگى ياستىق دن ،
يەقىن راق سېزە من .

كۆزلىرىم نى يۈمىسم ،
آدىم لىرىنگ تاۋوشى نى ،
دېرەزە آرقەسى دن ،
كولگولرىنىگ نى ،
باغچه گل لىرىدن ،
اپشېتە من .

كۆزلریم نى یومسم ،
قۇللریم نى توتیب ،
قته غن نینگ اېنگ گۆزەل یېرلری گە ،
یم-یشیل تاغلر قایه سی گە ،
مېنى آلیب باره سن .

كۆزلریم نى یومسم ،
ساچ لرینگ اۋرمانی دن اېسگن ایفار ،
بوتون آی بېك نى ،
اېگلله یدی !

كۆزیم نى آچسم ،
آنه تورکستان سېوگی سی ،
یوره گیم گە النگه سالیب ،
اېرکین لیک نى هیقیره من .

۱۱۷

سېن ،
قوياش ياغدوسي دن ،
آي چيرايي دن ،
كوكلم ايفاري دن ،
يسه لگن سن .
كوزلرينگ ،
جيران اوروغى دن ،
دوداق لرينگ ،
غنچه كوليشى دن يسه لگن .

نفس لرينگ ،
تورلى چېچك لر هيدى دن؟
سپسينگ ،
سپوگى نغمه سى دن يسه لگن .

سېن سپوگى پيغمبرى سن
و مېن بيرينچى امتينگ من
ظهورينگ نى ،
اجتماعى ترماق لرده ترقته من
كون آشه ،
پيرولرينگ آشيب بارماق ده

۱۱۸

مېنىڭ گۈزەلېم!
اېسىن دېك اېسىب،
ىناغى باغچە سىدن،
چېچك لىر ھىدىنى،
كىشىلرگە تىرقتەدى.

و مېن!
آمو درىا نىنگ،
حسرت لى كۈزى دېك،
انچە يىللردن بېرى،
اونگە باقە مېن!

۱۱۹

تانگ چاغى اېدى،

يوشاق اېسىن،

سنبىل ساچى نى ترەى باشلەدى.

شېنم،

مېسە قۇينى گە چۈكدى

آى،

باشى نى قۇيىب ياتدى.

قوياش،

كۈزى نى آچىب،

چومچوق لر گە،

آيدىن كون تىلەدى.

و مېن،

گۈزەل قىزىنىگ قىزرگن يىناغى دن،

اۋپەى دېب، اويغاندىم!

۱۲۰

باقیش لرینگ اہسلم لری نی ،
ساغینچ پاکتی گہ اۋرہ یمن .
قویاش ،
کۋزی نی آچگندہ ،
شبیم ،

بنفشہ -مرسلر یوزینی اۋپگندہ ،
کۋزلرینگ کۋزگوسی گہ تیکیلہ من
سپن ،

اینجہ برماغ لرینگ ییلن ،
ساج لریم نی ترہی سن .

و مین ،

قنات آجیب ،

یوکسکلیک لر گہ اوچہ من ،

سہوگیلیم !

قيسقه شعرلر

۱۲۱

آتينگنى
قوم لاق ده يازديم
ميسه لر كوكردى

۱۲۲

مېن
گل نى سېوه من
بىراق كوز
تېزراق يېتىب كېلهدى

۱۲۳

باقىش لر يىنگ تولىقنى
كوزلر يىم دن اويقونى اوچيرهدى

۱۲۴

تون باشله نىشى يىلن
خيالىنگ گلزارى دن
تينيگ هيدى اېسه وېرهدى

۱۲۵

کولگی لرینگ نی،
ساغینگیمده،
کوزلریم دن تامگن اینجولرنی،
سپنگه ساوغه قیلدیم.
بیراق سپن،
بیلمه دینگ، گوزه لیم!

آتینگ نی تیل گه آلم،
سوزلر چیرایلی صف توزه دی.
و قلم،
قاغاز بیتیه ده،
اؤینه ی باشله دیدی!

۱۲۷

سپن کلمه سنگ،
بهار هم سرغه یه دی،
کوز فصلی دپک یؤلینگگه کوز تیکیب.

۱۲۸

سېن ،

قۇللىرىم نى توتدینگ .

باقیشینگ آرتیدن ، تانگ باشلندی ،

سېوگىلىم !

۱۲۹

سېنى ساغینه من

حتى

يانىم ده بۇلسنگ هم

۱۳۰

سېن بۇلمه گه نینگ ده

نفس لرىم

آغیر يوك بۇله دى ،

تورموش بۇينى گه

۱۳۱

ياتاغىم ده

تىنچ اوزله ی دېسم

دیره زه دن كۆزلىرىنگ خيالى

قنات قاقىب كیره دى ،

آی گینه م

۱۳۲

سېن سيزليک ده
اېسلم لرینگ تاله لری نی اؤریب تشله یمن
بیراق، قیته - قیته
کوچلی راق
کؤکره ویره دی

۱۳۳

بهار
گؤزه للیگینگ نذری اوچون
اېشیکینگ نی ثقیلته دی
هر یېل کېلگه نیده

۱۳۴

کېتکه نینگدن یېلر اؤتدی
بیراق توش لریم ده
هر تون کولگی لرینگ غنچه لری
آچیله دی

۱۳۵

دوداق لریم تیرردی
سېن قؤینیم ده
نفس آلدینگ، سېوگیلیم

۱۳۶

سېن

آی گه قره ب کولردینگ

مېن و یولدوزلر

ساچ لرینگ نی طواف قیلردیک

۱۳۷

گۆزه للیگینگ

یاغیزلیک زینتی اېمس

کېلگین ،

کۆکلم سېنی کوتماقده ، گلیم

۱۳۸

تونلر

کېلشینگ خیالی

تویغولریم اېشیگی نی تقیلته دی

و بوتون وجودیم نی ساغینچ

اېگلله یدی

۱۳۹

ای یوکسک چنارلر ،
اویغانینگ!
کۆکلم کېلماقده .
قیش جفاسی کویدیرگن بو گلشن گه
سایه تشلنگ!

۱۴۰

قوچاغینگ یورتی ده
تورلی چېچک لر یشنه گن
هر تون خیال عالمی ده
عطری نی ایسکه یمن
و بختیارلیگیم نی سېزه من

۱۴۱

سېن کېلدینگ
قوش لر باغ مه باغ اوچیب ،
آدیم لرینگ شرپه سی خبرینی
گللرگه بیتکزدی

۱۴۲

قار قوینی ده گی مرسلر دېک
کېلشینگ بهاری نی
کوتیب یشه یمن .

۱۴۳

قوی
تېلیفون گالری سی ده
عکس لرینگ قالسین
سپنی ساغینگنیمده مېنگه کولیب قره سین

۱۴۴

تانگ ده تره لگن پتونی لر عطری دېک
"خیرلی کون" دېگن لرینگ
یوره گیم نی تازه لهیدی
و تامیرلریم ده آقیزه دی
سبوگی حسیاتینی .

۱۴۵

یاغیزلیک کافه سی ده ،
بیراق لیگینگ قهوه سی نی ایچه من ،
و کېلشینگ نی ،
فال کؤره من !

۱۴۶

قویاش،
آقشام باشله نیشی بیلن اوخلهیدی.
سپن،
دیره زه ننگ نی آچیب،
سپوگی فانوسی نی یاق!
مپن اېسه،
آلیس لردن کپله من.

۱۴۷

سپن
کبتگه نینگدن پیری،
بو یپر ده
چچک لر - گلله مهیدی.
کپل جانیم،
کوکلم گللیک کویله گینی،
پیشوازینگگه کیسین.

۱۴۸

گل پیراغی گه ،
تامگن شبنم لر دېک ،
کېلشینگ ،
مېنی جانلنتیره دی ،
آی بېگیم !

۱۴۹

ترافیک چراغی قیزیل .
گل ساتووچی قیزگه ،
کوزلر تیکیلگن !

۱۵۰

قیش قهره تانی ده هم ،
باشیم ده ،
خیالینگ چېچک لری گلله یدی .

۱۵۱

عشوه بیلن باققه نینگ ده ،
بخت ایشیک آچه دی ،
و قووانچ قویاشی ،
باشیم گه یاغدو ساچه دی .

۱۵۲

كېچقورون لر
ساچ لرينگ نى تره يسن
و عطرى
جانيم نى تيتره ته دى .

۱۵۳

ايرىلىق قويونى ،
سېنى آليس لر گه آليب كېتكندە ،
ياغمير ياغردى ،
و كوزلر يم ده گى رويان گللىرى توكيلردى

۱۵۴

گوزه ليم ،
قار اوينش گه چىق .
مېن و قار ،
سېنى طواف قىلىش گه توريب ميز .

۱۵۶

اېسېن ،
ساچ لرينگ نى اوينتگن ده ،
برماق لريم تراق بوليش نى ،
ايسته يدى !

۱۵۷

سېن کولگه نینگ ده ،
ذهنیم ده عاشقانه لر توغیله باشله یدی ،
و شوقیم چومچوقلری ،
بو گۆزهل هواده قنات قاقه دی .

۱۵۸

هر تون توش لریم ده ،
مېنى محکم اۆرهب قوچه سن ،
عشقه بیچان دېک .

۱۵۹

بو گل کېلسنگ ،
بیر قوچاق سېوگی ،
و بیر آووج بۆسه کېلتیرگین ،
مېن شولر خیالی بیلن ،
تون لرنی تانگاتتیرگن من ، آی بېگیم .

۱۶۰

اریغ ده آلمه آقردی ،
یوقاری ده بیر قیز ،
یوزی نی سوو گه یووردی .

۱۶۱

سۆيلىه ،

مېن اويقوده بۆلگنيم ده ،

سايه تشله گن اوشه اوزون ساچ لردن .

۱۶۲

چمن قۆينى ده ،

چىچىك لردلبرليک قيلردى ،

سېن اېسه ،

مېنينگ يوره گيم ده .

۱۶۳

كېتيشينگ بيلن ،

يوره گيم باغى گه ،

قيغو دانه لرى نى سېپدينگ .

و ايسلم لرينگ ياغميرى يشتندى اونى .

۱۶۴

قيغو

ياله لريم نى هر قنچه سينديرسه هم
يۇق اپتالمه يىدى .

سېن ،

ايلديزلريم نى ،

سېوگى سووى بيلن سوغارگن سن ،
قيته - قيته كۆكره من .

۱۶۵

سېنى كۆرمه گنيمچه ،

اوچيش نى بيلمس اپديم .

مېنگه كولىب باقه نينگ دن بېرى ،
كۆك سارى قنات قاقه من .

۱۶۶

كۆزلرينگ تۇلقون لى دېنگيزى گه

يوره گيم

گاه تماشا قىليش نى ،

گاه سوزيش نى ايسته يدى .

۱۶۷

خیالینگ،

ایستک لریم یاغاچی تاله لری ده،

یشنب بارماق ده ابدی.

کپتیشینگ ساووق ییلی،

اېسلم لرینگ پیراق لری نی،

باشیم گه یاغدیره باشله دی

۱۶۸

سپن کولیب کپل،

مېن کوزلرینگ دریاسی گه،

چۆکه یین، گلیم

۱۶۹

مېن و آی،

هر کبچه بېره م قیله میز،

باقیشینگ بیرینچی نزولی نی

۱۷۰

چپچک لر،

ساچ لرینگ عطری نی،

مېن اېسه، کولگی لرینگ نی،

ساغینگن من.

۱۷۱

گۈلۈم،
يشىل قۇللىرىنگ بىلن
يۈرەگىم دن
قىغۇ تىكانىنى تېرگىن

۱۷۲

سېن يانېمدە بۇلمەگن چاغ لردە،
مېن خيال عالمى دە،
ساچ لىرىنگ گىتارى نى چالە من،
و كۈز لىرىنگ شىرىنى اۋقىمىن .

۱۷۳

كۈز لىرىنگ،
قىش اۋرتە سىدە،
ىنگى فصل نى ورق اوردى،
و كۈكۈم باشلندى .

۱۷۴

دوداغ لرينگ دن اوپه من .
كولگى لرينگ ،
يوره گيم باغى ده ،
غنچه لرنى آچه دى .

۱۷۵

ساچ لرينگ نى آچ ،
قوى ،
ساووق شمالى اېسىين
و مېن ،
بو ياز ايسيغى ده ،
تازه نفس آلهيين .

۱۷۶

آي بېك نينگ جيم ليگى ،
كېتگن چاغينگ نى ايسله ته دى .
قه يتيب كېل ، اولكه داشيم ،
مېن گونه ي توركستان چه قووانه ي .

۱۷۷

تورلى چېچك لار اېككن اېديم ،
ايسته گيم باغى ده .
أيرىلىق يه شينى اوريب ،
گۆزل گللرنى كويديردى .

۱۷۸

يوره گيم قلديرغاچى ،
اوچيش ايسته گيده .
اېركين ليك آسمانى ،
قه يده سن ؟

۱۷۹

تون شريپه سى ...
برچه تاتلى اويقوده .
بىراق مېن ،
خيال باغ كۆچه لرى ده ،
سېن بيلن ،
آديم تشلب يوريب من .

۱۸۰

سېن قونغیراق قیلیب ،
کېلیشینگ نی ایتدینگ .
مېن چیدالمه ی ،
بو قووانچ نی ،
باغچه نینگ چېچک لری گه ایتدیم ،
یشنب آچیلدی لر .

۱۸۱

کۆزلریم چومچوقلری ،
چۆمیلگنی کېله دی ،
کۆزلرینگ بولاغی گه

۱۸۲

بو کېچه دده م ،
مستلیگیم نی کۆریب ،
مېنی کاییدی .
خیالینگ شرابی دن ،
مست لیگیم نی قنده ی ایتردیم ؟

۱۸۳

بهار کېلدى دوتارين چاليب ،
توسيق لردن اؤتیب کېل .
تورلی چېچک لر تېریب ،
ینگى شهر کافه سى ده ،
کوتیب توریب من سېنى .

۱۸۴

قوانچ ،
دوداغ لرىنگ دن توغیله دى .
و تورموش تاتلى بؤله دى ،
کولگه نینگ چاغى .

۱۸۵

سېن ،
تانگ چاغى ده گى شیرین توش سن .
بیراق مېن ،
خیالینگ باغیده گى ،
اویغاق قوش من .

۱۸۶

كۆكلم نى،
تورلى چىچكلرى دن،
عاشق ليگيم نى ايسه،
مفتون ليگيم دن تانييدى لر.

۱۸۷

كۆزلرينگ قوياشى،
شعرلريم چىچك لرى نى،
يشنه ته دى .

۱۸۸

كپل،
فراقينگ ده،
كۆزلريم دن تامگن اينجولرنى،
آپاق بۇيىنينگ گه، تاقه يىن .

۱۸۹

قۇللرينگيز،
شفا بولاغى دير .
تنگرى دن سۇنگ،
سيزگه سجده قيله من،
آنه جانيم !

۱۹۰

بختىم نى ،
قرانغولىك قاپلەگن .
كۆزلرىنگ قوياشى ،
قچان پارلەيدى ؟

۱۹۱

سېنى اويلىش ،
تانگ قووانچى گە اۋخشەيدى .
و شعرلرېم ،
قوش بۇلىب ،
قووناق سېرەى باشلەيدى .

۱۹۲

سېن گۆزەل سن ،
گونەى توركىستان دېك .
قىش دە ھم سېن دن ،
بھار ھىدى كېلەدى .

۱۹۳

يىناغلىرىنگ چېچكى نى اۋىلەدېم .
كۈنگلىم دە بھار بۇلدى .

۱۹۴

کېلشینگ بهاری نی،

کوز،

آلتین پیراغلر بیلن،

بېره م قیله دی.

مېن اېسه،

قویاش چیچگی نی،

تانگ باغی دن تېریب،

پېشوازینگه چیقە من.

۱۹۵

سېن،

عطر گل هیدی دېک،

مېنینگ تامیرلریم ده آقیب،

کۆنگلیم باغی ده یشه ی سن.

۱۹۶

کېچە لر،

ساچ لرینگ سیتارینی چاله من.

یاقیملی نغمه سی گه،

آی و یولدوز لر،

اؤینه ی باشله دیدیلر.

۱۹۷

قچان ياغمير ياغه باشله سه ،
گۈزەل خيالینگ ،
كۈز اۋنگيم ده ،
عاشقانه اۋينه ي باشله يدى .

۱۹۸

كون باتر چاغى ،
هوا ساويدى .
شونده كۈنگليم قوشى ،
قوچاغینگ هورمى نى آرتيقراق ايسته يدى .

۱۹۹

قچان آديم لرینگ تاوشى نى اېشيتسم ،
قلىم قنارى بۇلىب ،
سيره ي باشله يدى

۲۰۰

كۈزلرینگ كۈزگوسى ده ،
سېوگى نورىنى كۈرديم .
اېندى كېله جگيم نى ،
گۈزەل كۈره من .

۲۰۱

تونلر،
تويغولريم تاريني،
خيالينگك قۇللىرى چالەدى.
و قلميم قاغاز اوستيده،
اۋينه ب، اۋينه ب، شعر يازەدى.

۲۰۲

ساچينگنى
آچ
قۇى
قلديرغاچلر قيتيب كېلسين
ينگى اويە ھواسى گە

۲۰۳

سېن بيلن قۇلمە قۇل،
يورگن بۇلمە سم دە،
اۋى لريم گۈزەل كۈچەلرى دە،
سېن بيلن بيريگە،
دايم آديم تشلب، يورەمن.

۲۰۴

دیدارینگ قورغاق لیگیده هم،
سؤلمه یمن .
یاغمیر کؤك ده اېمس ،
مېنىگ یوره گیم ده دیر .

۲۰۵

یناغ لرینگ ،
قوش لرگه چېچك نی ،
مېنگه اېسه ،
گونه ی تورکستان نی
اېسله تر .

۲۰۶

ساجینگ تاله لرینی ،
پاکت گه تشلب ، پست قیل .
بوتون یوره گیمنی ،
ساغینچینگ اېگلله گن .

۲۰۷

سېنى ،
كوندوزلر ،
چېچكلر ديدار كۆريشگنده ،
و تونلر ،
تېليفون گالرى سېده گى ،
ارزىگولى چاغلر اېسده ليگى ده ،
كۆره من .

۲۰۸

ساووق فصل قوچاغى ده ؟
گۆزل چېچكلر ،
سۆنگى نفس لرېنى آلماقده .
سېنىگ بېرىنچى كولگىنگ غنچه سى ،
يوره گيم باغى ده ،
يىللر دن بېرى گلله يدى .

۲۰۹

دېرەزەنگ نى آچىب قۇيمە!
جانىم نىرخى گە،
آلگۇچى بۇلگن ھىدىنگ نى،
نىسىم اۇغىرلب،
ارزان گە ساتمەسىن، تىغىن.

۲۱۰

يوزىنگە توشىب تورگن،
قرا ساچىنگ نى باغلمە،
قۇى،
گۇزەللىگىنگ نى يمان كۇزلىردن،
اسرەسىن.

۲۱۱

سېن بھار سن
بوتون گۇزەللىك سېن دە ىشنىدى

